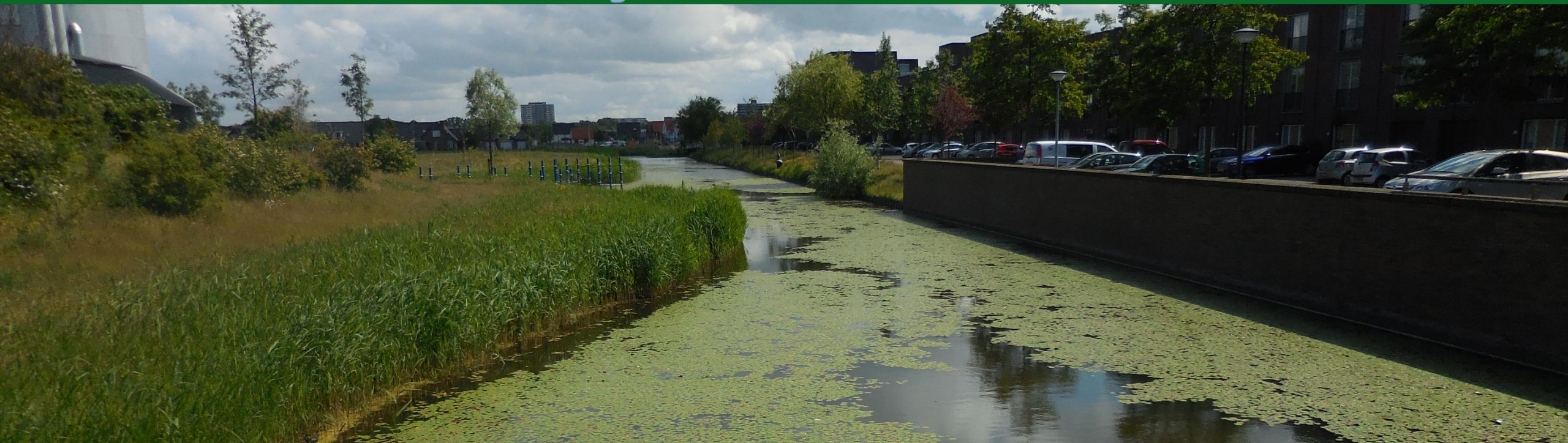

Inwonersonderzoek 2019

Fysiek domein

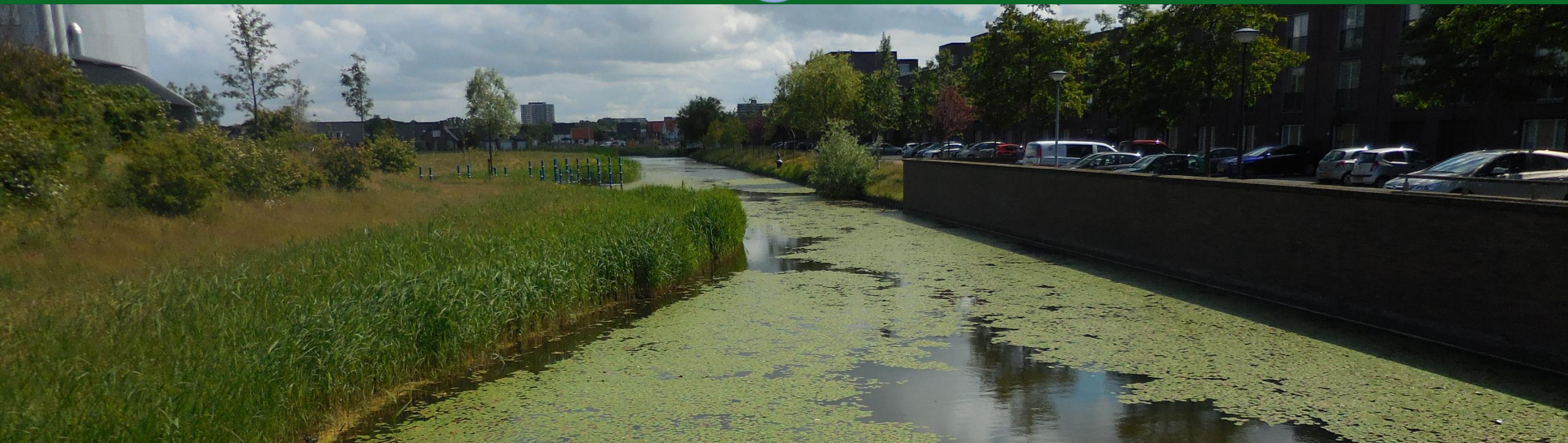

1. [Beleving van water](#)
2. [Handhaving](#)
3. [Openbare verlichting](#)
4. [Hondenbeleid](#)
5. [Openbare groenvoorzieningen](#)
6. [Schone straat](#)
7. [Dienstverlening op straat](#)
8. [Onderzoeksverantwoording](#)

Inwonersonderzoek 2019

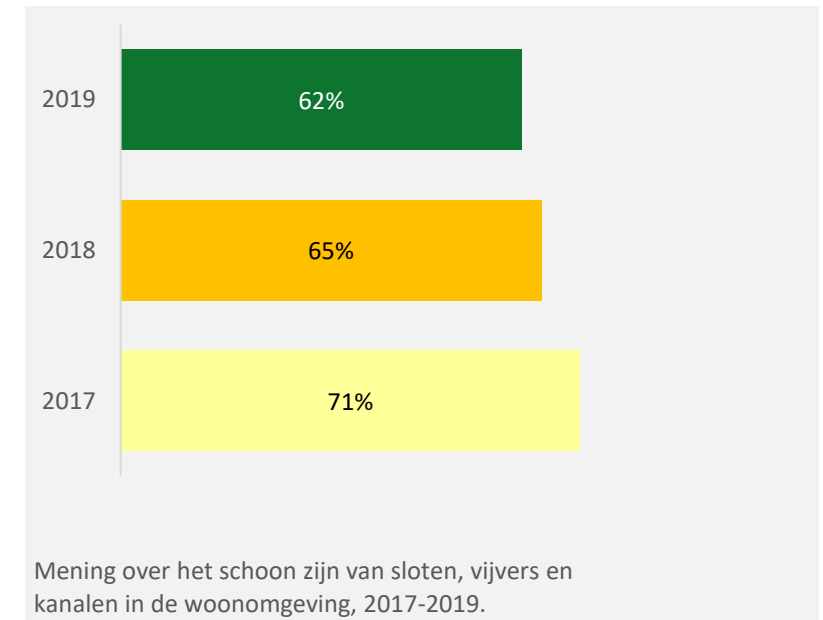
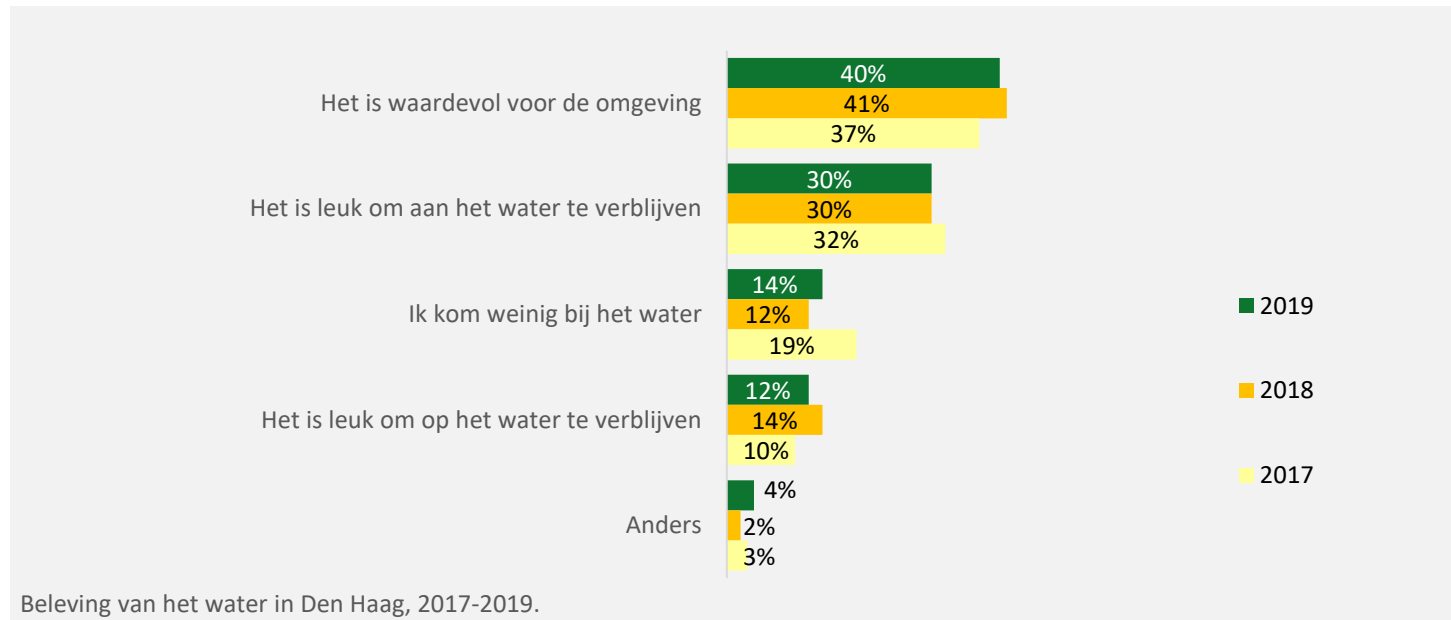
Beleving van Water

Om een beeld te krijgen van de beleving van het water in Den Haag, hebben inwoners een aantal vragen gekregen over hoe ze gebruik maken van water en over hoe zij water beleven.

- Circa vier op de tien respondenten zijn van mening dat het water in Den Haag waardevol is voor de omgeving (40%) en dat het leuk is om aan het water te verblijven (30%).
- Inwoners gaan vooral wandelen of fietsen langs het water (69%), maar men komt er ook om te zwemmen (21%) of te varen (8%). Eén op de vijf Hagenaars maakt geen gebruik van het water. Vergeleken met vorig jaar wordt er vooral meer gewandeld en gefietst langs het water (van 59% naar 69%).
- Iets meer dan zes op de tien Hagenaars zeggen het water in sloten, vijvers of kanalen in de eigen woonomgeving of buurt schoon te vinden (62%). Hierover is men ieder jaar iets negatiever (van 71% in 2017 tot 62% in 2019).
- Een overgrote meerderheid vindt dat het regenwater in de eigen woonomgeving of buurt snel weg is wanneer het heeft geregend (83%). Hierover zijn de inwoners positiever dan in voorgaande jaren (75% in 2018). De plassen blijven met name op de trottoirs staan (43%).
- Acht tot negen op de tien respondenten (85%) zijn zich ervan bewust dat zij goed moeten omgaan met het riool. Dit aandeel neemt ieder jaar iets verder af (van 91% in 2017 tot 85% in 2019). In 2016 lag dit aandeel ook op 86%. Inwoners gooien vooral geen vet of andere chemicaliën door de afvoer (86%). Hierin is vrijwel niets veranderd vergeleken met de voorgaande twee jaren.

Beleving van het water

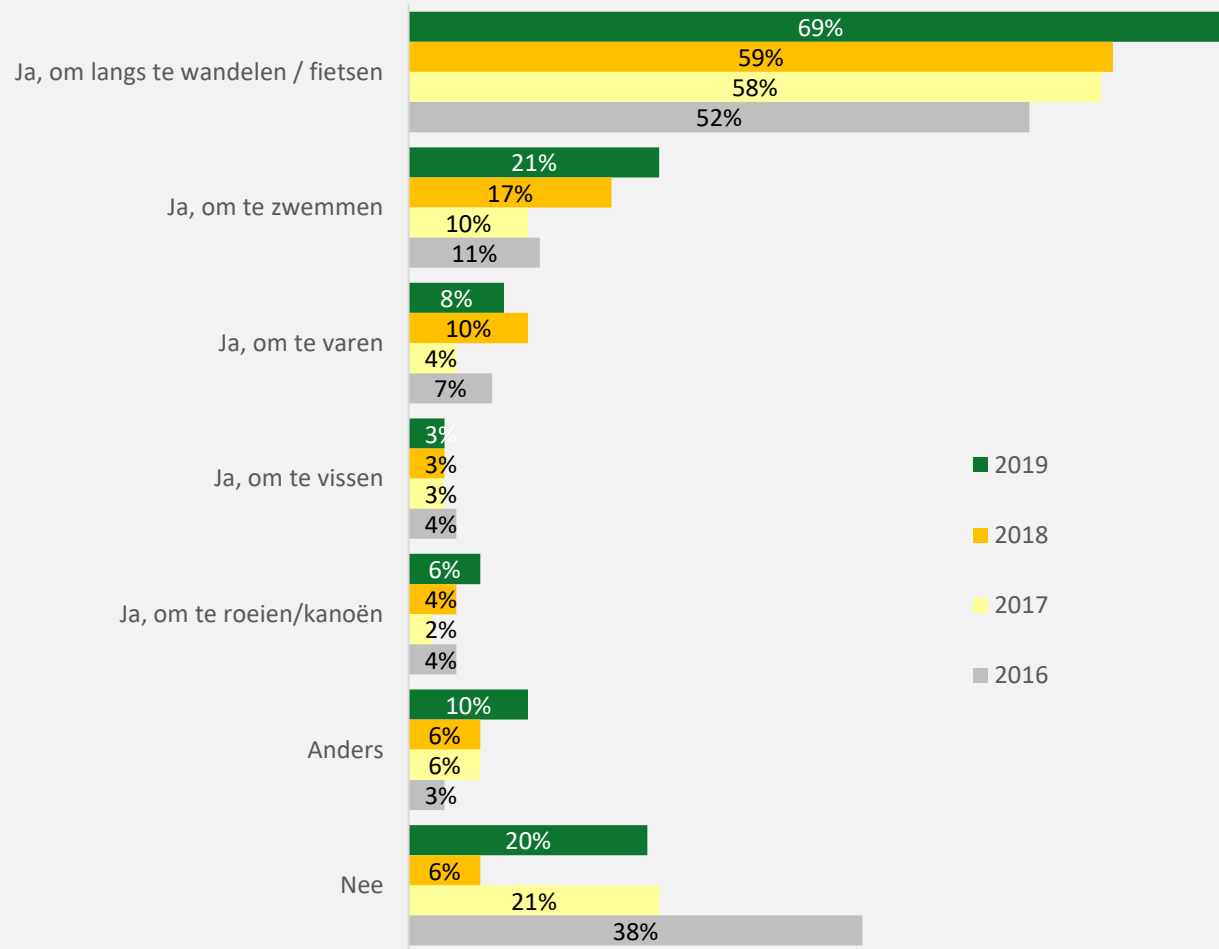

De inwoners is gevraagd hoe zij het water in Den Haag beleven. Vier op de tien inwoners vinden het water waardevol voor de omgeving (40%) en drie op de tien vinden het (ook) leuk om *aan* het water te verblijven (30%). Daarnaast geeft 12% aan het leuk te vinden om *op* het water te verblijven. Iets meer dan één op de tien Hagenaars komt weinig bij het water (14%). Op hoofdlijnen komt het beeld overeen met dat van de twee voorgaande jaren.

Iets meer dan zes op de tien Hagenaars (62%) vinden dat de sloten, vijvers en/of kanalen in de woonomgeving of de eigen buurt schoon zijn (62%). Inwoners tot 45 jaar zijn iets negatiever dan gemiddeld hierover (53%). 75-Plussers laten zich juist positiever hierover uit (84%). Inwoners uit Laak, Escamp en Loosduinen zijn negatiever gestemd over hoe schoon het water is in hun buurt (resp. 49%, 51% en 52%). Inwoners zijn bij iedere meting iets negatiever gestemd hierover (van 71% in 2017 naar 65% in 2018 en 62% in 2019).

Gebruik van het water

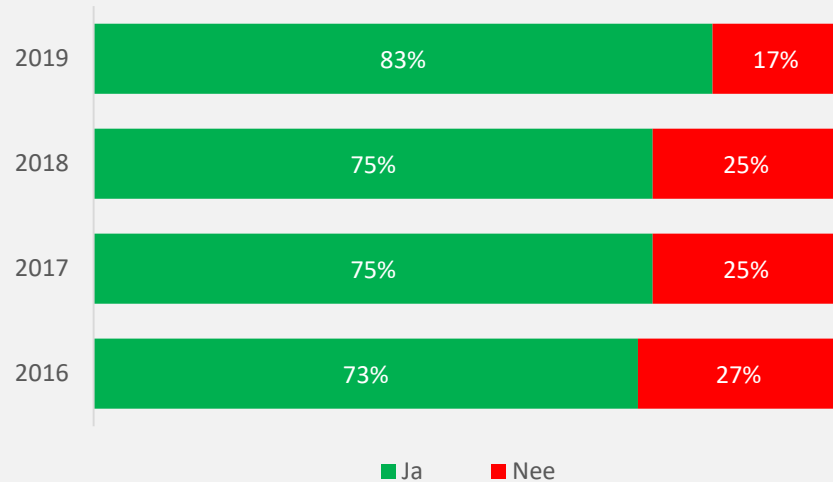
Gebruik van het water in Den Haag, 2016-2019.

Inwoners van Den Haag gebruiken het water in Den Haag vooral om langs te wandelen en/of te fietsen (69%). Eén op de vijf respondenten zwemt er in (21%) en bijna één op de tien vaart er op (8%). Een iets kleiner aandeel gaat roeien/kanoën (6%) en/of vissen (3%). Eén op de vijf Hagenaars maakt geen gebruik van het water in Den Haag.

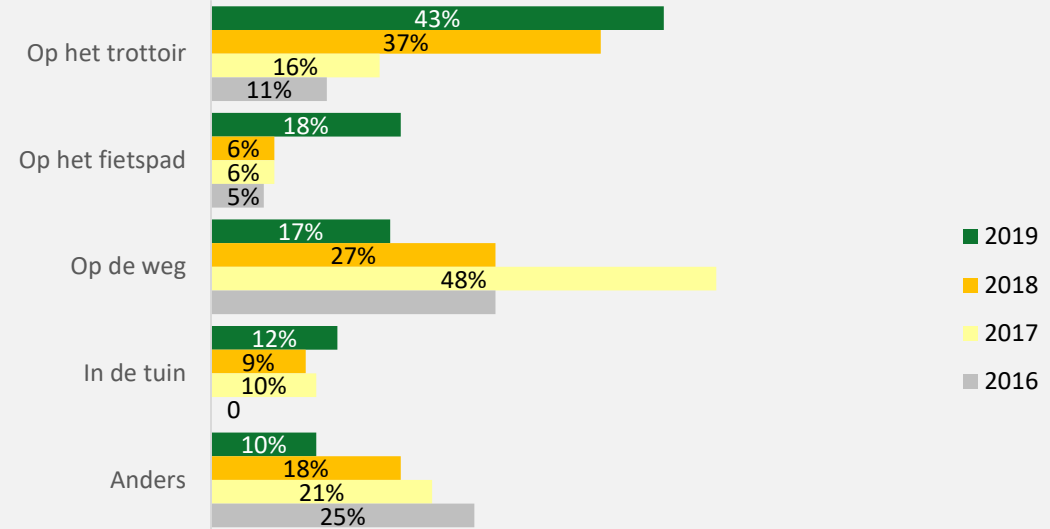
Roeien en kanoën wordt meer gedaan door Hagenaars tot en met 29 jaar (9%) en door inwoners die in Centrum wonen (10%). Vissen is meer iets voor mannen (5%) dan voor vrouwen (2%). Het zijn daarnaast iets vaker lager opgeleiden (5%). Inwoners uit Leidschendam-Ypenburg vissen meer dan gemiddeld (9%). Zwemmen wordt ook meer dan gemiddeld gedaan door inwoners tot 45 jaar (27%). 75-Plussers doen dit vrijwel niet (4%). Ook zijn het meer dan gemiddeld hoger opgeleiden (25%). Hoger opgeleiden wandelen en fietsen ook vaker langs het water (78%) dan lager opgeleiden (58%). 75-Plussers maken minder vaak gebruik van het water (34% geen gebruik). Dit geldt ook in iets minder sterke mate voor lager opgeleiden (29%) en inwoners uit Laak (28%).

Vergeleken met de voorgaande metingen wordt er vooral meer gewandeld en gefietst langs het water en iets meer gezwommen.

Overlast van regenwater

Of het regenwater snel weg is na een regenbui in eigen omgeving, 2016-2019.

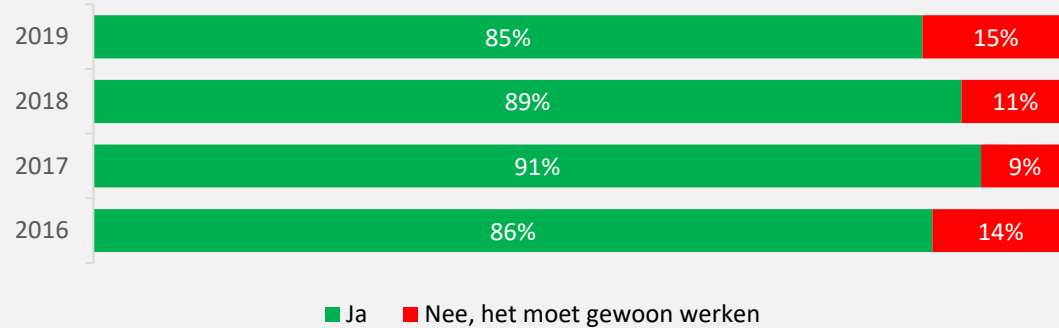
Waar regenplassen blijven liggen, 2016-2019.

Iets meer dan acht op de tien Hagenaars vinden dat het regenwater snel weg is na een regenbui (83%). Vergeleken met voorgaande jaren zijn Hagenaars hierover positiever gestemd (van 75% in 2018 naar 83% in 2019).

De respondenten is gevraagd om waar de plassen vooral blijven staan. Volgens de inwoners blijven ze vooral op het trottoir liggen (43%). Andere plekken die vaker worden genoemd zijn het fietspad (18%) en de weg (17%). Bij circa één op de tien blijft het water in de eigen tuin achter (12%). De respondenten die nog een andere plek aangeven, noemen vaker de parkeerplaats.

Vergeleken met de voorgaande jaren blijft het water volgens de inwoners steeds vaker liggen op het trottoir. Ook het fietspad wordt dit jaar vaker genoemd dan de voorgaande jaren. Het lijkt erop dat het water minder vaak op de weg blijft staan dan in voorgaande jaren.

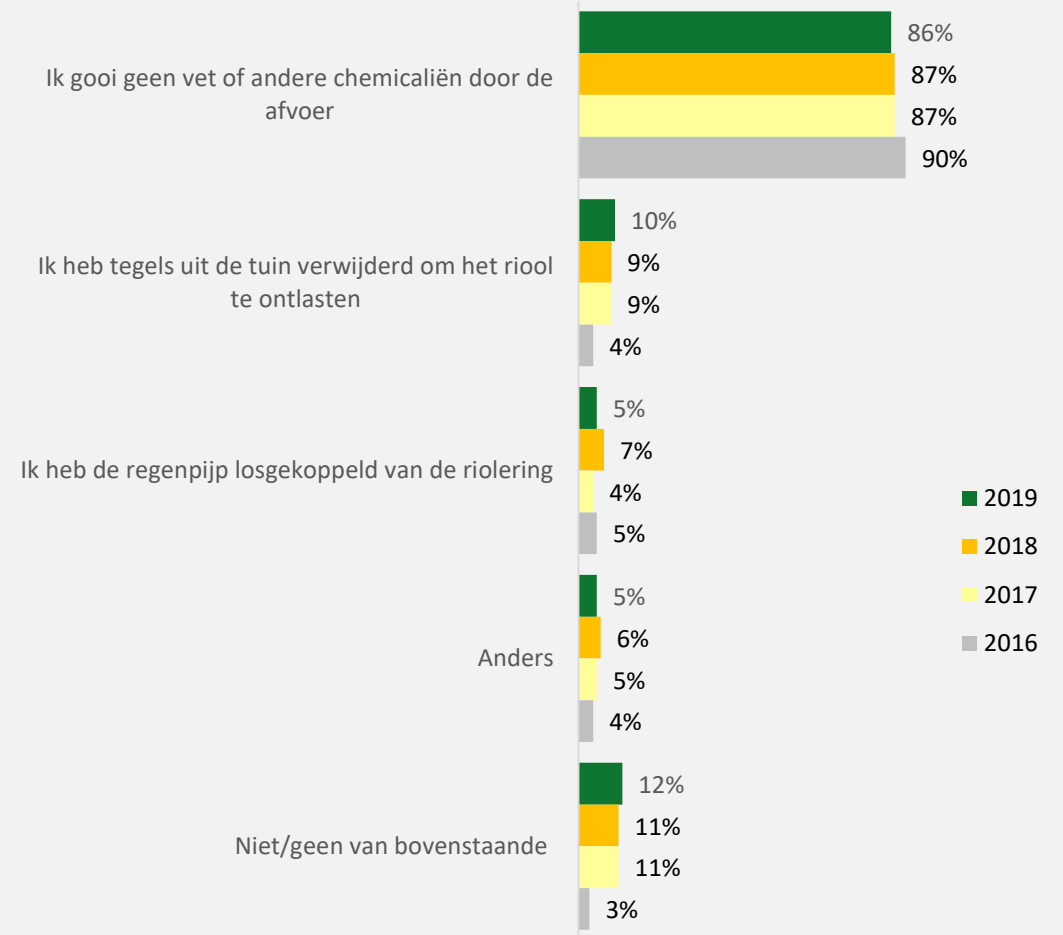
Bewust van het belang om goed om te gaan met het afvoeren van water

Bewust van het belang om goed om te gaan met waterafvoer via het riool, 2016-2019

Acht tot negen op de tien Hagenaars (85%) zijn zich ervan bewust dat zij goed moeten omgaan met het riool. Dit aandeel neemt ieder jaar iets verder af (van 91% in 2017 naar 89% in 2018 tot 85% in 2019).

Respondenten die bewust omgaan met het riool gooien vooral geen vet of chemicaliën door de afvoer (86%). Eén op de tien heeft tegels uit de tuin verwijderd om het riool te ontlasten en één op de twintig heeft de regenpijp losgekoppeld van de riolering. Hierin is vrijwel niets veranderd vergeleken met de voorgaande metingen.

Manier waarop respondenten een positieve bijdrage leveren aan het riool, in procenten van respondenten die zich hier bewust van zijn, 2016-2018.

Inwonersonderzoek 2019

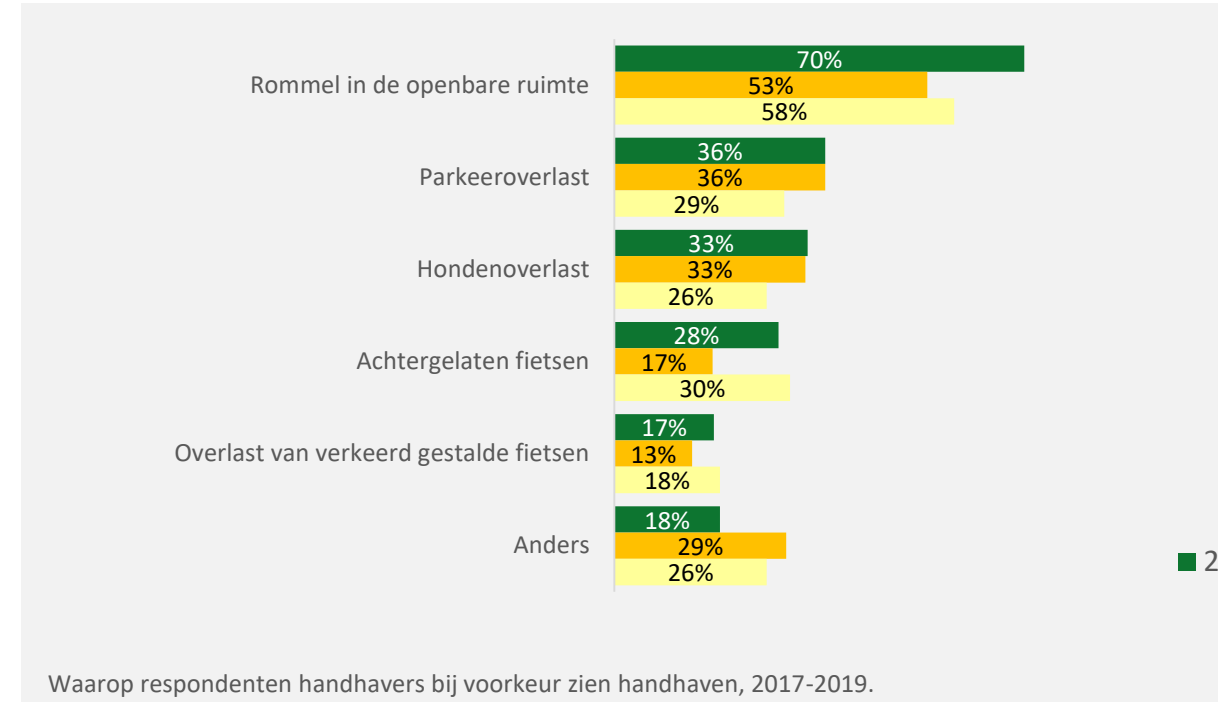
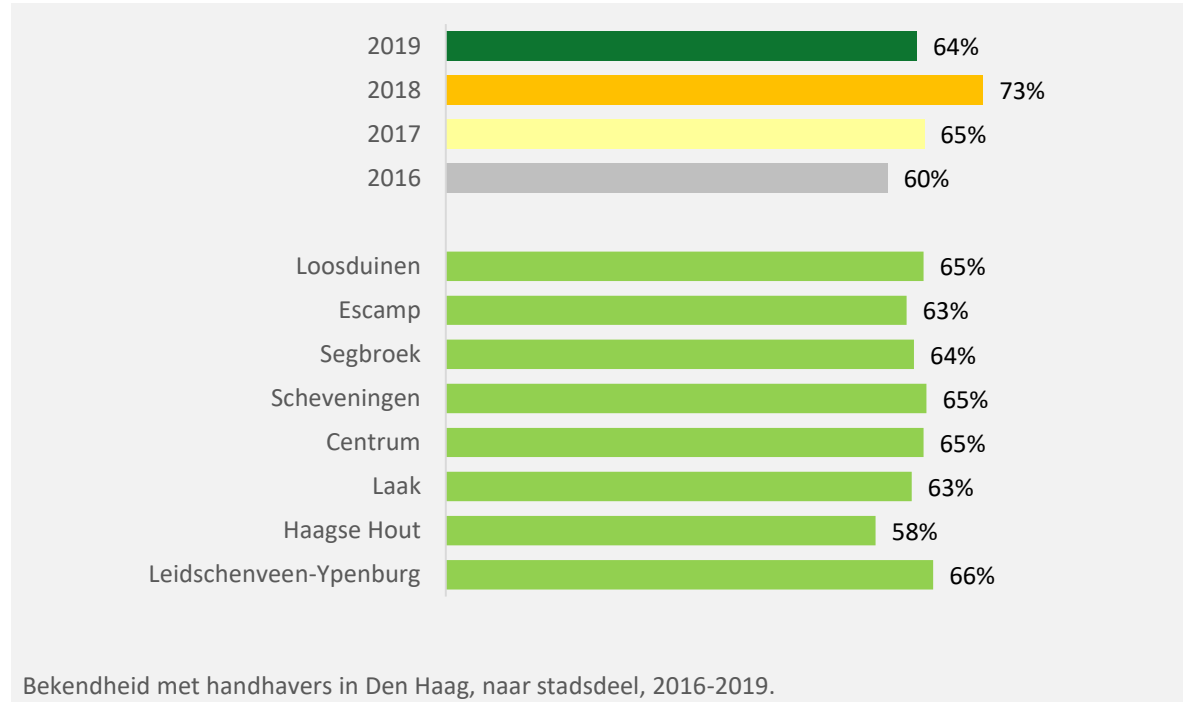
Handhaving

De gemeente Den Haag zet in alle stadsdelen handhavers in met als doel de leefbaarheid in de buurt te vergroten. De gemeente is benieuwd of de bewoners weten dat deze handhavers worden ingezet en waarvoor ze worden ingezet.

- Twee derde van de inwoners (64%) is op de hoogte van de inzet van handhavers om de leefbaarheid te vergroten. Inwoners van Leidschenveen-Ypenburg (66%) zijn het meest op de hoogte en inwoners uit Haage Hout het minst (58%), maar de verschillen tussen de Stadsdelen zijn klein. Vergeleken met vorig jaar is de bekendheid gedaald (van 73% naar 64%) en komt daarmee weer op het niveau van 2017.
- Bewoners zien de handhavers het liefst optreden tegen rommel op straat (70%), gevolgd door parkeeroverlast (36%), hondenoverlast (33%) en achtergelaten fietsen (28%). Vooral het handhaven op rommel en op achtergelaten of verkeerd gestalde fietsen is toegenomen vergeleken met vorig jaar.

Bekendheid met en handhaving door handhavers

Circa twee derde van de Hagenaars weet dat er in alle stadsdelen handhavers worden ingezet om de leefbaarheid in de stadsdelen en wijken te vergroten. Inwoners uit Leidschenveen-Ypenburg (66%) zijn hiervan het meest op de hoogte, inwoners uit Haagse Hout het minst (58%). Vergeleken met vorig jaar is de bekendheid gedaald (van 73% naar 64%) om daarmee weer uit te komen op het niveau van 2017.

Als het aan de inwoners ligt, moeten handhavers vooral handhaven op rommel in de openbare ruimte (70%). Daarnaast vindt ruim een derde parkeeroverlast een aspect dat aandacht verdient (36%) en een derde denkt aan hondenoverlast (33%). Andere zaken die nog naar voren worden gebracht, zijn verwaarloosde fietsen (28%) en overlast van verkeerd gestalde fietsen (17%). Inwoners die nog iets anders noemen, wijzen vooral op veiligheid zowel in de vorm van criminaliteit als in het verkeer, hangjongeren, signaleren van volle containers en geluidsoverlast.

Vergeleken met vorig jaar wordt veel vaker gewezen op handhaven op rommel op straat, maar ook op achtergelaten en verkeerd gestalde fietsen.

Inwonersonderzoek 2019

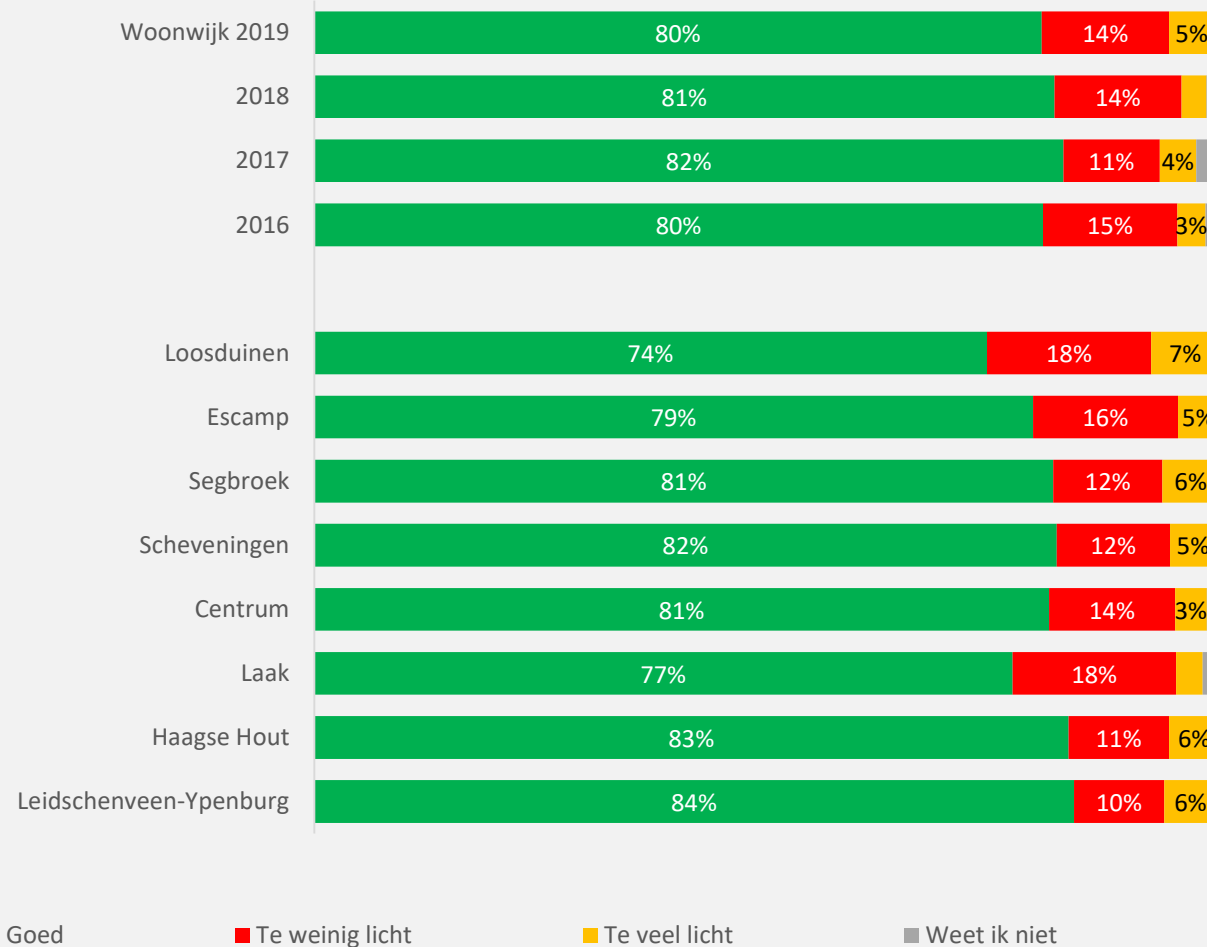
Openbare verlichting

De gemeente Den Haag is benieuwd hoe bewoners de verlichting waarderen op zowel doorgaande wegen als in woonstraten.

- De meeste inwoners zijn positief gestemd over de straatverlichting in Den Haag, zowel in de woonwijken (80% goed) als op doorgaande wegen (78%). De respondenten die negatief hierover zijn, vinden veelal dat er te weinig licht is (in woonwijken 14%; op doorgaande wegen 12%). Inwoners zijn dit jaar negatiever over de verlichting op doorgaande wegen (van 86% naar 78% goed).
- Inwoners van Leidschenveen-Ypenburg (84% goed) en Haagse Hout (83% goed) zijn het meest te spreken over de verlichting in hun woonwijk, inwoners van Loosduinen het minst, maar ook van hen is drie kwart positief gestemd (74% goed).
- Circa de helft van de inwoners heeft verbetersuggesties voor de verlichting. Men denkt daarbij vooral aan een betere verlichting bij oversteekplaatsen voor fietsers en voetgangers (15%), zebrapaden (11%) en fietspaden (11%).
- Acht op de tien inwoners weten niet dat men via de website van de gemeente informatie kan vinden over openbare verlichting in de stad, een vijfde weet dit wel. Ruim een derde (37%) is bekend met de mogelijkheid om klachten en storingen over straatverlichting te melden, twee derde weet dit dus niet. Dit doet men vooral via www.denhaag.nl of 14 070.
- Gemiddeld krijgt de openbare verlichting een 7,6 als rapportcijfer van de inwoners van Den Haag.

Oordeel over de straatverlichting in de eigen woonwijk

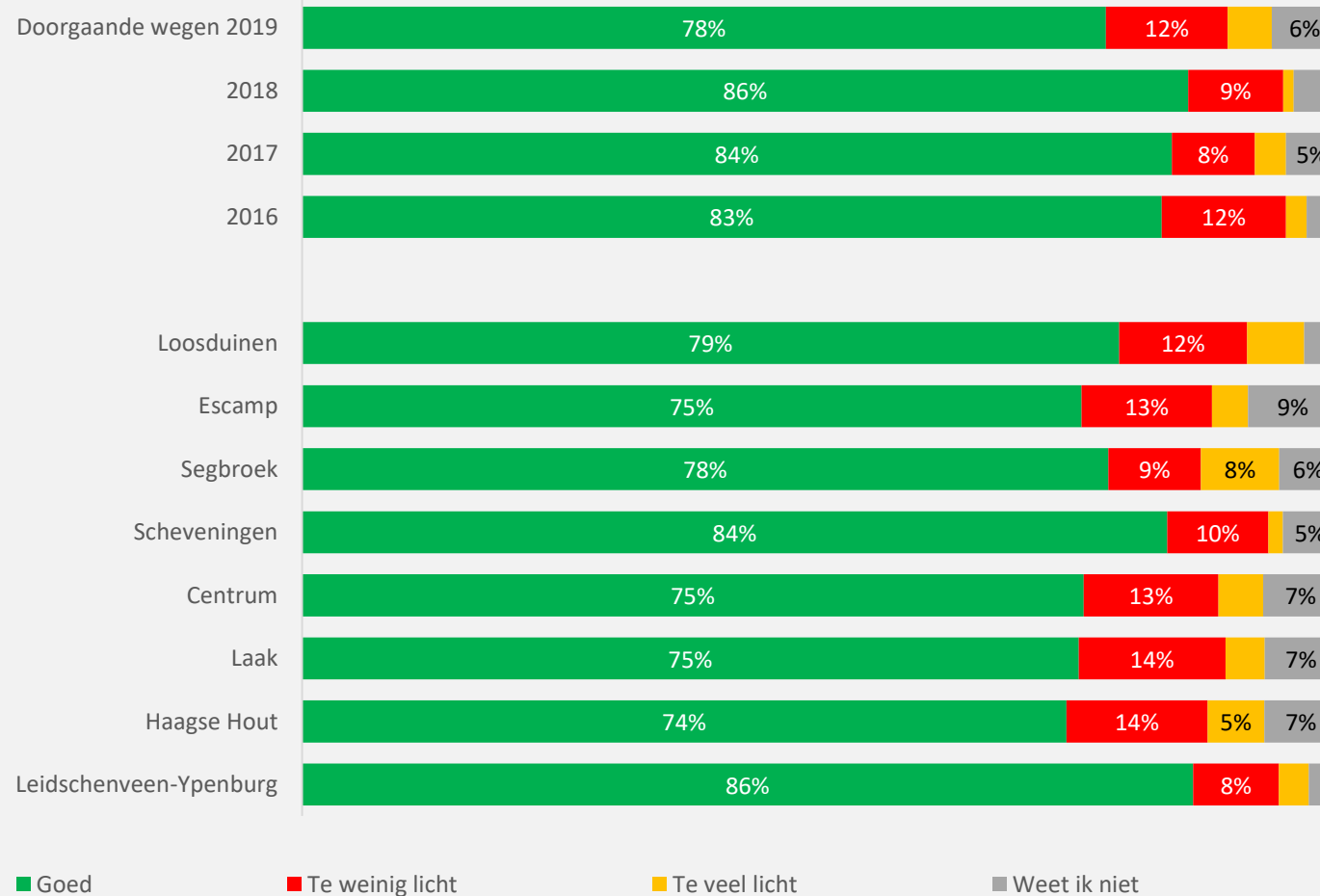
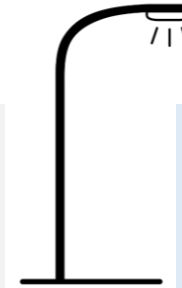
Oordeel over de straatverlichting in woonwijk, 2019.

Over het algemeen zijn de inwoners van Den Haag tevreden over de straatverlichting in de eigen woonwijk: acht op de tien vinden dit goed (80%), één op de zeven is van mening dat er te weinig licht is (14%) en 5% dat er juist teveel licht is. Vergeleken met voorgaande jaren verandert het oordeel over de verlichting vrijwel niet.

Tussen de stadsdelen verschilt het beeld enigszins. Inwoners van Leidschenveen-Ypenburg zijn het meest te spreken over de straatverlichting in de woonwijk (84% positief), inwoners van Loosduinen zijn hierover iets minder positief (74% goed), evenals inwoners van Laak (77%). Het aandeel dat van mening is dat er te weinig licht is, bedraagt in deze stadsdelen 18%. Een deel van hen kan hierover geen uitspraak doen (maximaal 7%).

Oordeel over de verlichting op doorgaande wegen.

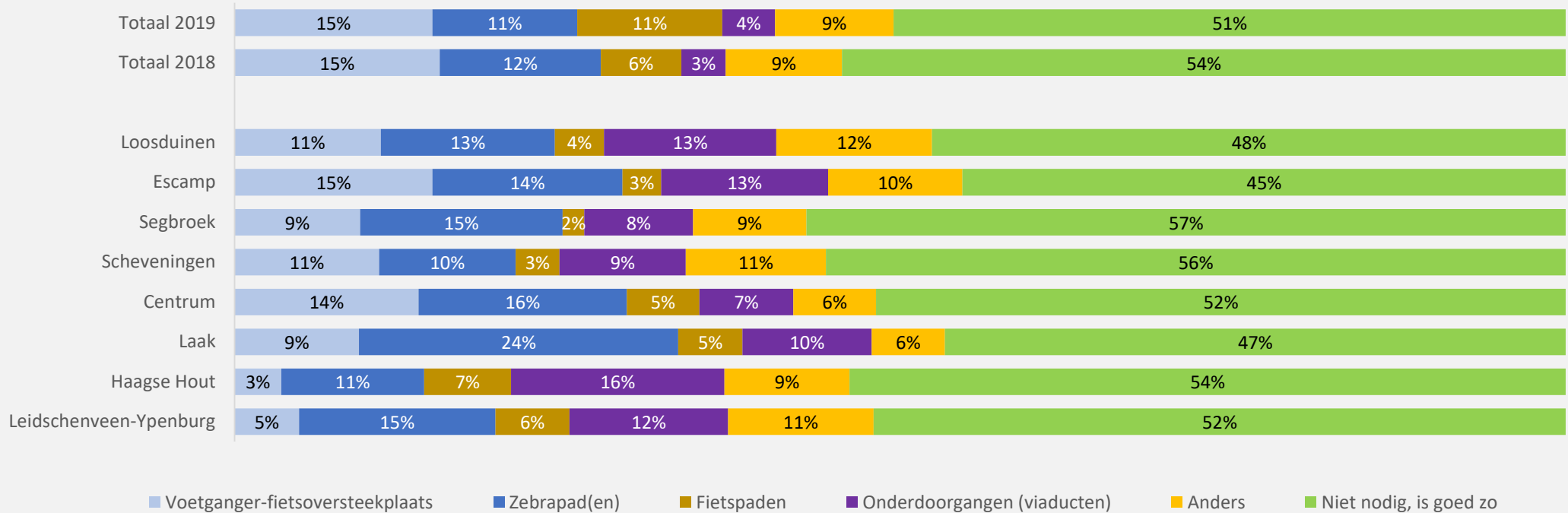

Oordeel over de straatverlichting op doorgaande wegen, 2019.

Ook over de verlichting op doorgaande wegen laat iets meer dan drie kwart zich positief uit (78%). Iets meer dan één op de tien vindt dat er te weinig licht is (12%) en 4% dat er teveel licht is. Vergelijken met vorig jaar is vooral het aandeel dat de verlichting goed vindt gedaald: van 86% naar 78%.

Inwoners van Leidschenveen-Ypenburg zijn het meest te spreken over de verlichting op doorgaande wegen (86% goed), evenals inwoners van Scheveningen (84%). Het aandeel dat vindt dat er te weinig licht is, varieert van 8% in Leidschenveen-Ypenburg tot 14% in Laak en Haagse Hout.

Verbeterpunten straatverlichting in de woonwijk

Verbeterpunten straatverlichting in de woonwijk, per stadsdeel, 2018-2019.

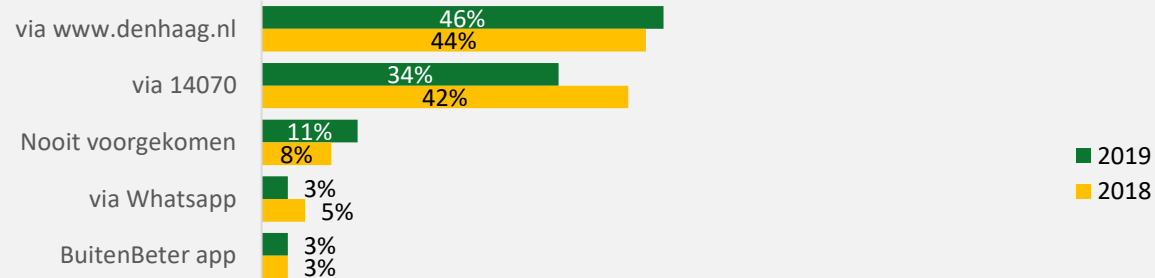
Op de vraag waar de veiligheid kan worden verbeterd als het gaat om verlichting, geeft de helft aan dat dit niet nodig is (51%). Plekken waar de overige inwoners graag een betere verlichting zien, zijn vooral oversteekplaatsen voor voetgangers en fietsers (15%), zebrapaden (11%) en fietspaden (11%). Bij onderdoorgangen zijn minder verbeteringen nodig volgens de inwoners (3%).

Vergeleken met vorig jaar is er vooral meer behoefte aan een betere verlichting op fietspaden (van 6% naar 11%).

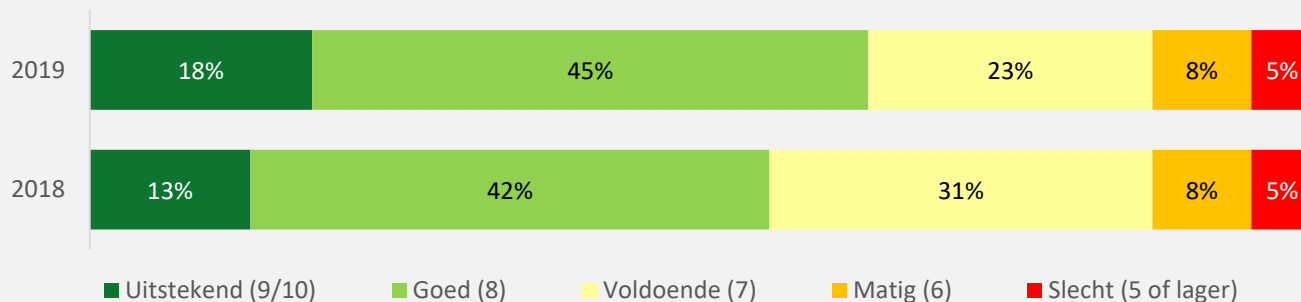
Bekendheid informatie over openbare verlichting

Bekendheid met het vinden van informatie over verlichting en met het melden van klachten en storingen, 2018-2019.

Wijze waarop men klachten en storingen meldt, 2018-2019.

Waardering voor de openbare verlichting in Den Haag, 2018-2019.

Twee op de tien inwoners weten dat je via de website van de gemeente informatie kunt vinden over openbare verlichting in de stad (21%), de overgrote meerderheid (79%) weet dit niet.

Ruim een derde van de inwoners weet dat storingen en klachten kunnen worden gemeld en dat dit het snelst werkt onder vermelding van de straatnaam en het mastnummer. Bijna twee derde is hiervan niet op de hoogte.

Vergeleken met vorig jaar weten minder inwoners dat men op de site van de gemeente informatie kan vinden over de verlichting (van 31% naar 21%) en dat men klachten en storingen kan melden (van 53% naar 37%).

De inwoners die weten dat men dit kan melden, doen dit vooral via www.denhaag.nl (46%) of via 14 070 (34%). Whatsapp, de BuitenBeter app en een andere weg worden veel minder hiervoor gebruikt.

Als de inwoners een rapportcijfer wordt gevraagd voor de verlichting dan komt dit cijfer uit op een gemiddelde van 7,6. Bijna twee op de drie inwoners geven een 8 of hoger (63%) en 5% een onvoldoende. Vergeleken met vorig jaar zijn inwoners iets positiever over de verlichting.

Inwonersonderzoek 2019

Hondenbeleid

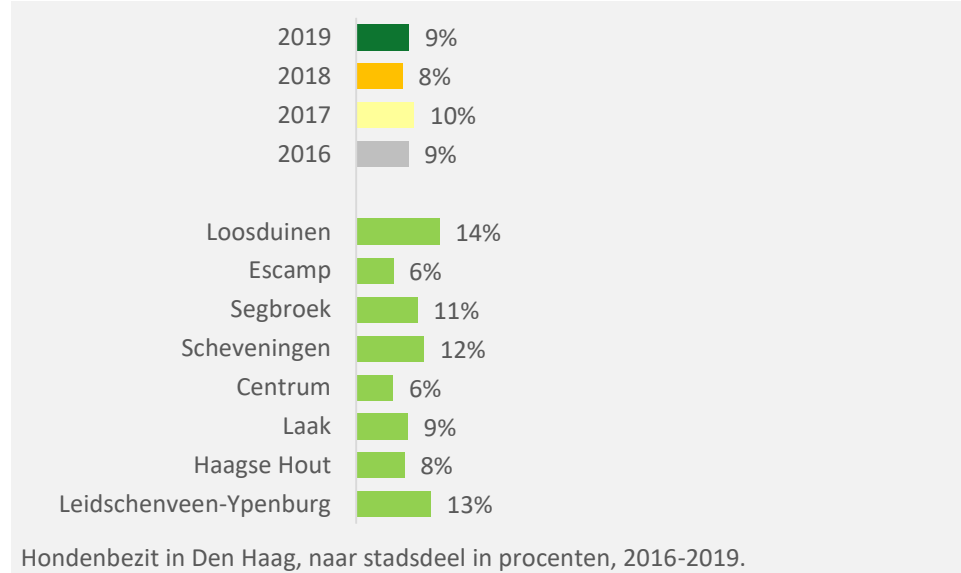
Om ervoor te zorgen dat zowel bewoners zonder hond als honden en hun baasjes zich thuis voelen in Den Haag en om er tevens voor te zorgen dat honden voor andere bewoners zo weinig mogelijk overlast veroorzaken, voert de gemeente Den Haag een actief hondenbeleid. De bewoners is gevraagd of zij een hond bezitten, of zij het Haagse hondenbeleid kennen en of zij overlast ondervinden van hondenpoep en/of loslopende honden.

- Net als voorgaande jaren heeft in Den Haag bijna één op de tien inwoners een hond (9%). Bewoners uit Loosduinen (14%) en Leidschenveen-Ypenburg (13%) hebben het vaakst een hond. In stadsdelen Centrum (6%) en Escamp (6%) is dit aandeel het laagst.
- Ruim negen op de tien hondenbezitters zijn op de hoogte van het Haagse hondenbeleid, zoals de opruimplicht (97%). Dit cijfer is nagenoeg gelijk aan dat van voorgaande metingen.
- Ruim de helft van de inwoners ervaart overlast door hondenpoep (58%). Dit is meer dan in vorige jaren (2017: 49%). Deze percentages zijn het hoogst in Scheveningen (65%) en Escamp (63%) en het laagst in Haagse Hout (46%). Voor oplossingen denken de inwoners die overlast ervaren vooral aan het uitvoeren van de opruimplicht (33%) en meer controle (33%). Steeds minder mensen zien het elkaar aanspreken als mogelijkheid voor verbetering (2017: 9%, 2019: 4%) en meer mensen zien hogere boetes zitten (2017: 16%, 2019: 20%).
- Eén op de zes respondenten (15%) ondervindt overlast van loslopende honden in de stad. Dit aandeel ligt iets hoger in Laak (19%) en Loosduinen (17%) en wat lager in Segbroek (12%) en Centrum (12%). Het loslopen waar dat niet mag door honden wordt als belangrijkste oorzaak gezien van de overlast (56%). Verder vinden veel Hagenaars dat hondenbezitters hun viervoeter niet onder controle kunnen houden (48%) en ze overal poepen (46%).

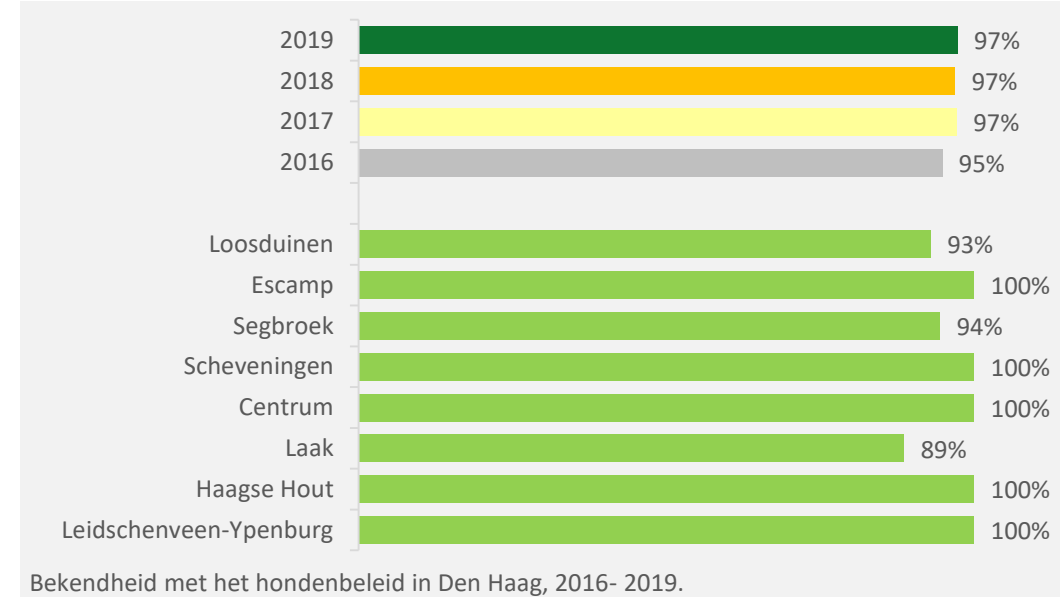
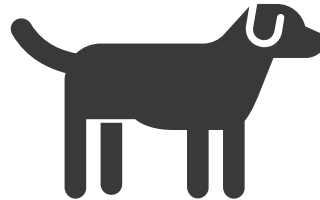
Hondenbezit en bekendheid met het hondenbeleid

Den Haag

Hondenbezit in Den Haag, naar stadsdeel in procenten, 2016-2019.

Bekendheid met het hondenbeleid in Den Haag, 2016- 2019.

In Den Haag heeft bijna één op de tien inwoners (9%) een hond. Dit percentage is de afgelopen jaren niet erg veranderd. In Loosduinen (14%) en Leidschenveen-Ypenburg (13%) is het hondenbezit iets boven gemiddeld en in Escamp (6%) en Centrum (6%) is dit minder dan gemiddeld. Van de jongere huishoudens (tot 40 jaar) zonder kinderen heeft maar 4% een hond en dat is veel lager dan het hondenbezit onder gezinnen met kinderen (11%) maar ook onder oudere huishoudens zonder kinderen (10%).

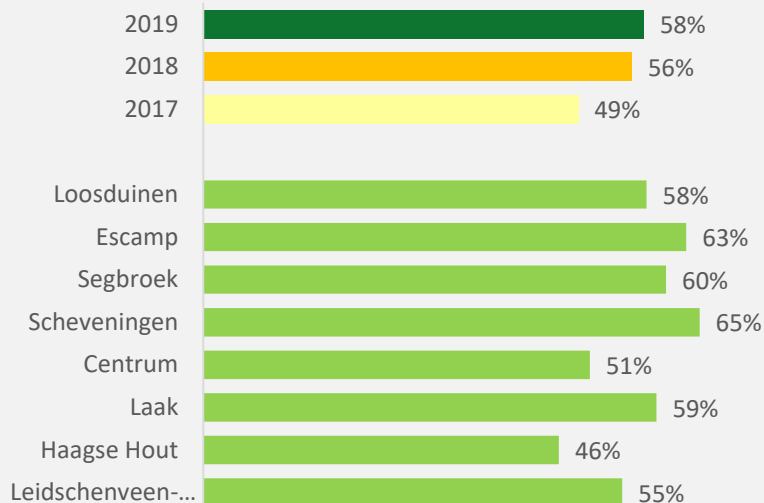
Net als de drie voorgaande jaren zijn zeven op de tien Hagenaars (73%) bekend met het Haagse hondenbeleid. Van de hondenbezitters is bijna iedereen bekend met het hondenbeleid (97%), bij de niet-hondenbezitters is dat 71%. De bekendheid van hondenbezitters met de regels is in alle stadsdelen vrijwel even groot, hoewel dit bij Laak veel meer achter blijft (89%). Als gekeken wordt naar alle respondenten, dan zijn inwoners jonger dan 30 jaar (65%), ouder dan 75 jaar (67%) en hoger opgeleiden (71%) minder vaak bekend met het hondenbeleid.

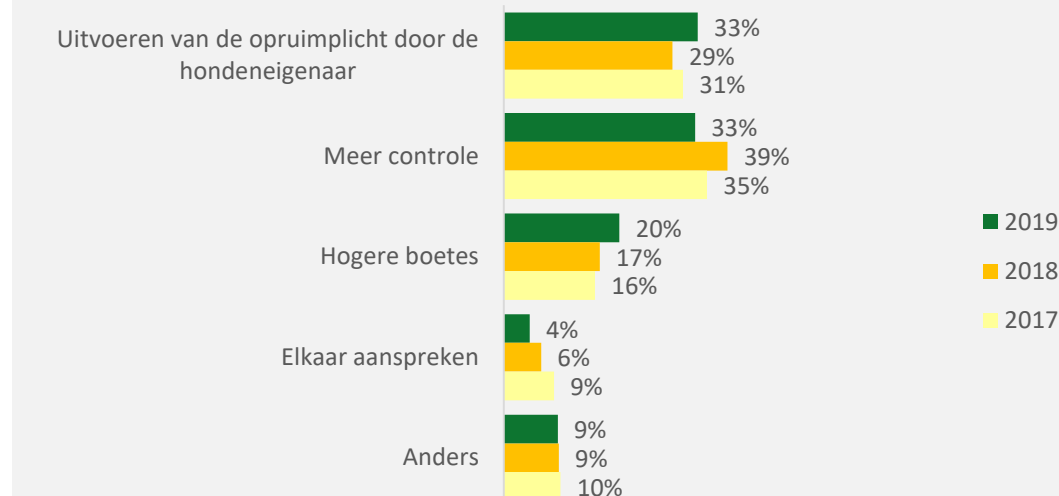
Overlast van hondenpoep

Den Haag

Overlast van hondenpoep in de stad, naar stadsdeel, 2017-2019.

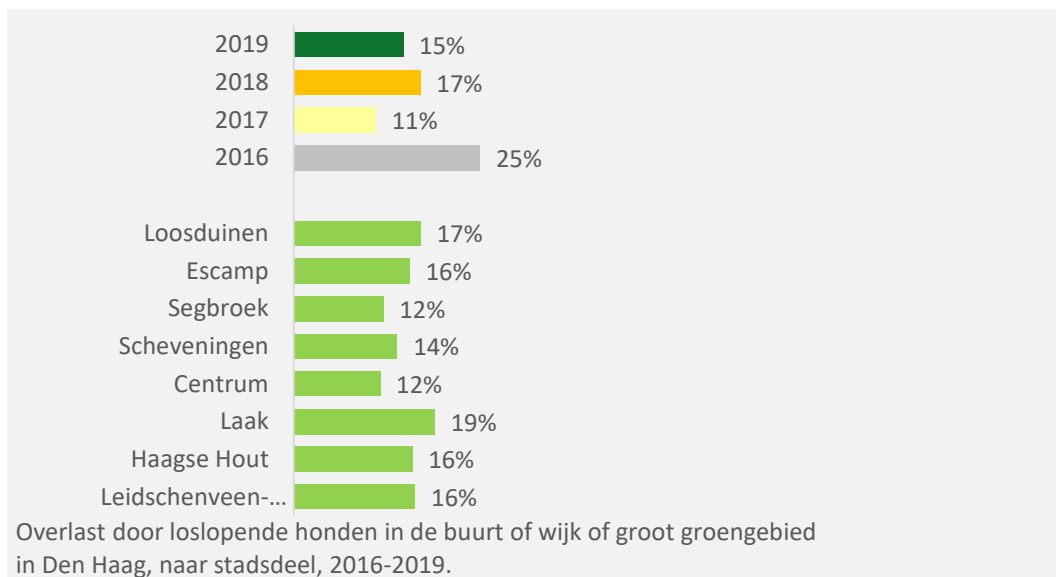
Hoe de overlast door hondenpoep volgens respondenten verminderd kan worden, 2017-2019.

Ruim de helft van de inwoners van Den Haag ondervindt overlast door hondenpoep in de stad (58%). Inwoners van Scheveningen (65%) en Escamp (63%) hebben hier het meeste last van en inwoners van Haagse Hout (46%) juist veel minder. Vergelijken met de vorige metingen ervaren nu meer inwoners overlast van hondenpoep (2017: 49%, 2019: 58%). Ook hondenbezitters geven aan overlast te ervaren (54%).

Inwoners die overlast ervaren, hebben de vraag gekregen hoe de overlast zou kunnen worden verminderd. Een derde ziet het als de plicht van de eigenaar om de hondenpoep te ruimen (33%) of dat er meer controle op moet zijn (33%). Steeds meer respondenten zien hogere boetes als goed middel tegen overlast van hondenpoep (2017: 16%, 2019: 20%) en minder mensen ziet elkaar aanspreken als mogelijkheid (2017: 9%, 2019: 4%).

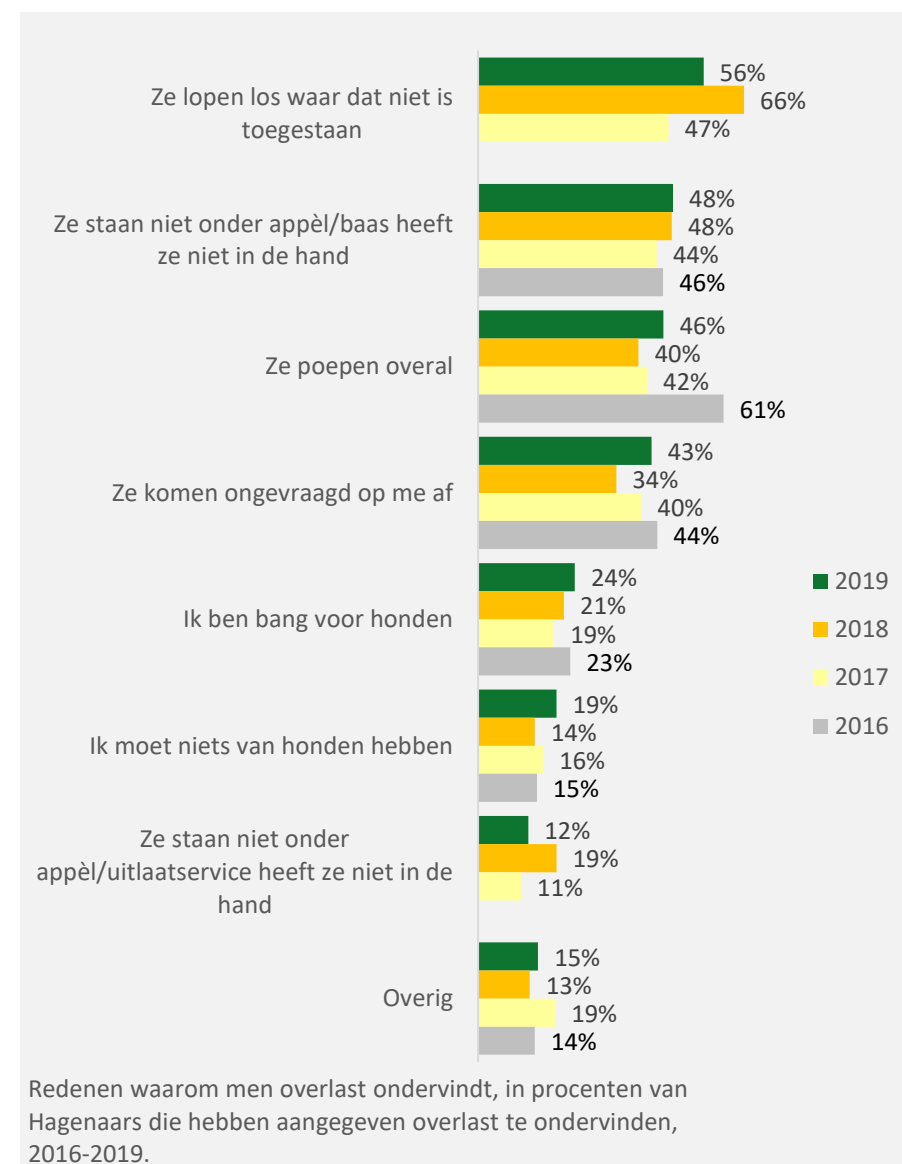
De respondenten die zelf nog een andere mogelijkheid naar voren hebben gebracht, wijzen op een combinatie van de voorgestelde maatregelen, op het plaatsen van meer bakken om hondenpoep weg te kunnen gooien, meer honden-uitlaatplekken of -parkjes en het verstrekken van gratis hondenpoepzakjes.

Overlast van loslopende honden

Het aandeel inwoners dat overlast ervaart van loslopende honden ligt op 15%; dat is iets lager dan vorig jaar, maar iets hoger dan in 2017. In Laak (19%) en Loosduinen (17%) ervaren meer inwoners overlast hiervan en in Segbroek (12%) en Centrum (12%) juist minder. Er is geen groot verschil tussen hondenbezitters die overlast ervaren van loslopende honden met respondenten zonder hond.

De overlast komt vooral voort uit het loslopen waar dat niet mag. Meer dan de helft van de inwoners die overlast ervaren, brengen dit naar voren (56%). Bijna de helft wijst op het niet onder appel staan van de honden (48%) of de overlast bestaat bij hen uit het overal poepen van honden (46%). Vier op de tien geven aan dat ze ongevraagd op hen afkomen (43%). Tevens is men bang van honden (24%) of moet men niets van ze hebben (19%).

Inwonersonderzoek 2019

Openbare Groenvoorzieningen

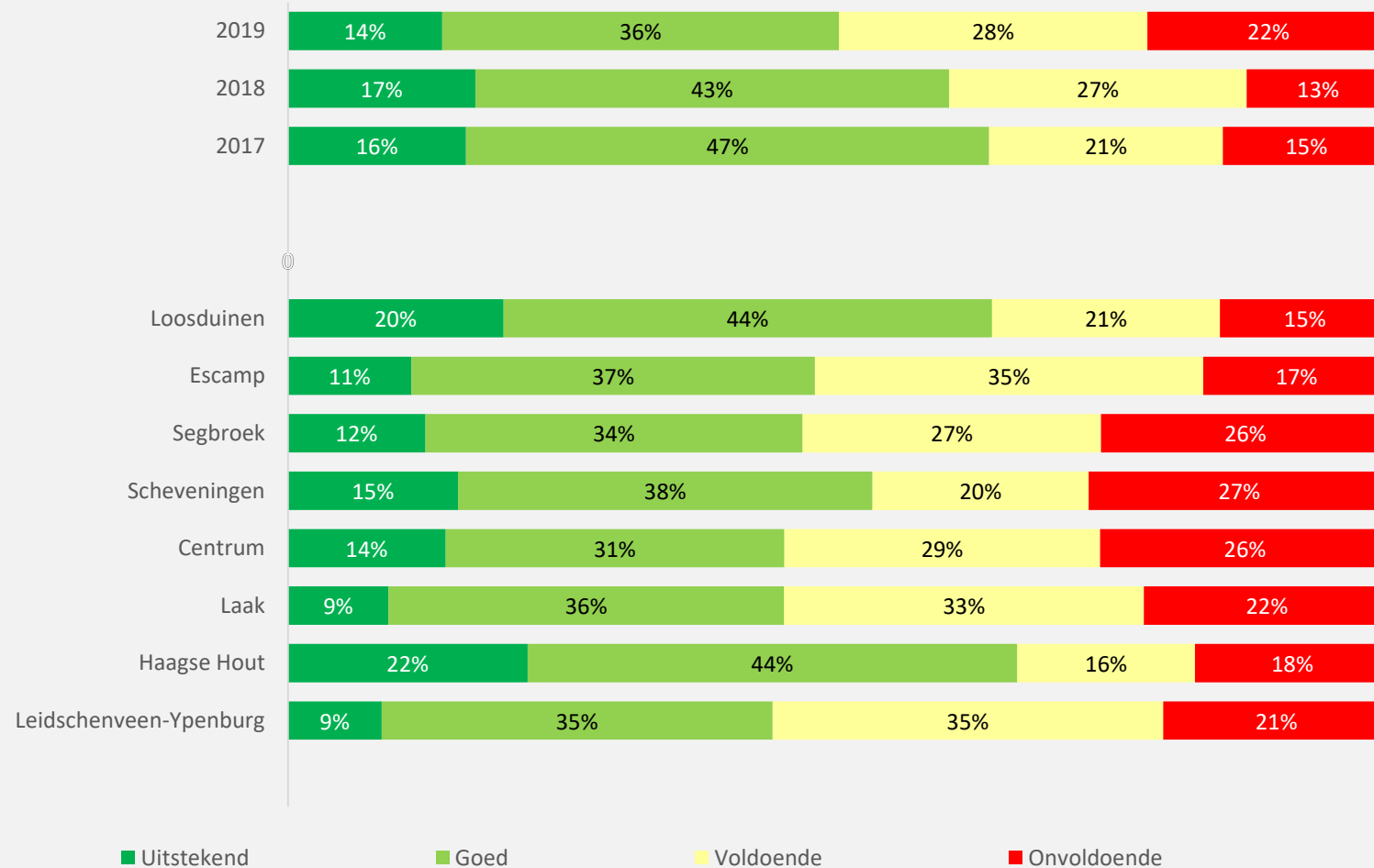

Den Haag kent een grote diversiteit aan openbaar groen. Behalve duinen, bossen en parken zijn er ook kleinere vormen van openbaar groen, zoals brede middenbermen met bomen, gemeentetuinen, of speelveldjes. In deze rapportage komt het oordeel over het wijk- en buurtgroen aan de orde, maar ook het bezoek aan parken en duingebieden in Den Haag.

- De helft van de respondenten (50%) vindt de hoeveelheid groen in Den Haag goed of uitstekend. Een vijfde vindt de hoeveelheid groen onvoldoende (22%). Hagenaars zijn iets negatiever over de hoeveelheid groen dan vorig jaar toen 60% dit uitstekend of goed vond en 13% dit onvoldoende vond. Inwoners van Haagse Hout (66%) en Loosduinen (64%) zijn het meest positief hierover.
- De helft van de Hagenaars beoordeelt het aanwezige groen met een 8 of hoger (51%). Inwoners uit Haagse Hout zijn hierover het meest tevreden: 62% geeft een 8 of hoger. Er vallen meer onvoldoendes dan gemiddeld in de stadsdelen Centrum en Segbroek (beide 7%).
- Bijna de helft geeft het onderhoud van het groen een 8 of hoger (45%), 7% vindt het onderhoud slecht (5 of lager), met name in Loosduinen en Escamp (beide 10%).
- Het overgrote deel (94%) van de respondenten vindt het belangrijk of zeer belangrijk dat er voldoende wijk- en buurtgroen in de omgeving is.
- In de afgelopen jaren zijn de Hagenaars steeds vaker gebruik gaan maken van de parken en duingebieden in Den Haag: van 71% in 2016 naar 78% in 2019 (meer dan 6 keer per jaar).
- Populaire plekken om te bezoeken zijn: de duinen (48%), Clingendaal/Oosterbeek (42%), het Zuiderpark (38%), het Haagse Bos (37%) en de (Nieuwe) Scheveningse Bosjes (37%).
- Bijna vier op de tien respondenten (39%) zou graag geïnformeerd willen worden over het groen in Den Haag.

Beoordeling van de hoeveelheid groen

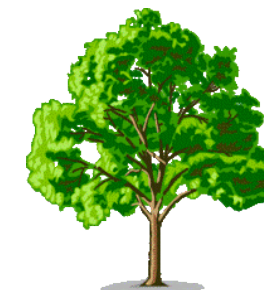

Beoordeling van de hoeveelheid groen in Den Haag, naar stadsdeel, 2017-2019.

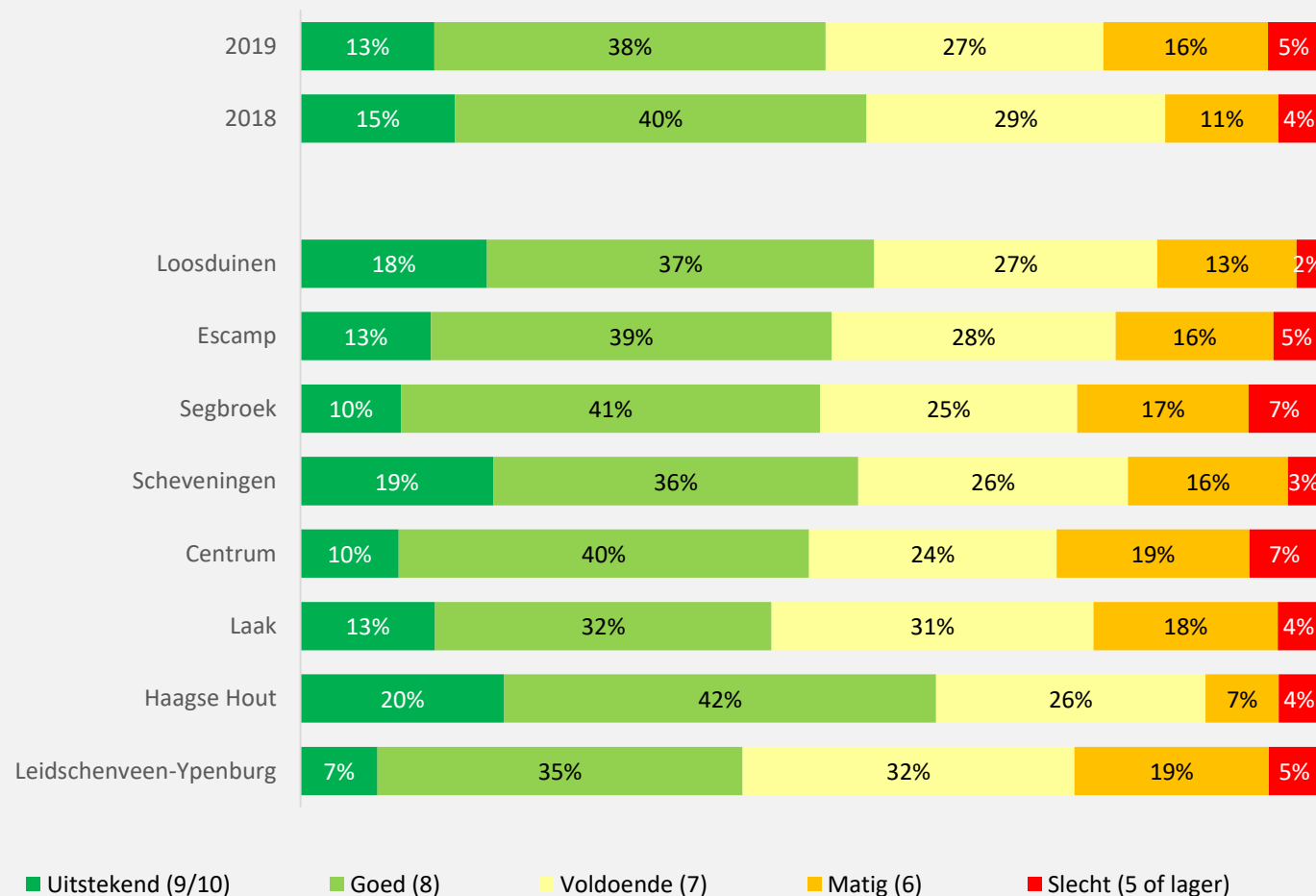
De helft van de respondenten (50%) vindt de hoeveelheid groen in Den Haag goed of uitstekend. Een op de vijf (22%) beoordeelt de hoeveelheid groen als onvoldoende. Eén procent van de respondenten kon hierover geen mening geven.

Vergeleken met voorgaande jaren zijn inwoners nu negatiever over de hoeveelheid groen. Deze cijfers zijn vergelijkbaar met die van 2017.

Inwoners uit Haagse Hout (66%) en Loosduinen (64%) zijn positiever over de hoeveelheid groen in Den Haag dan inwoners uit andere Stadsdelen.

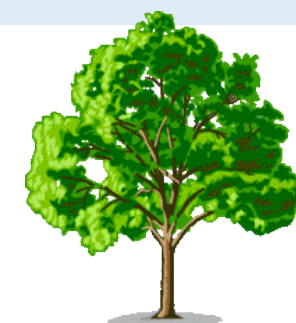
Waardering van het Haagse groen

Waardering van het Haagse groen, naar stadsdeel, 2018-2019.

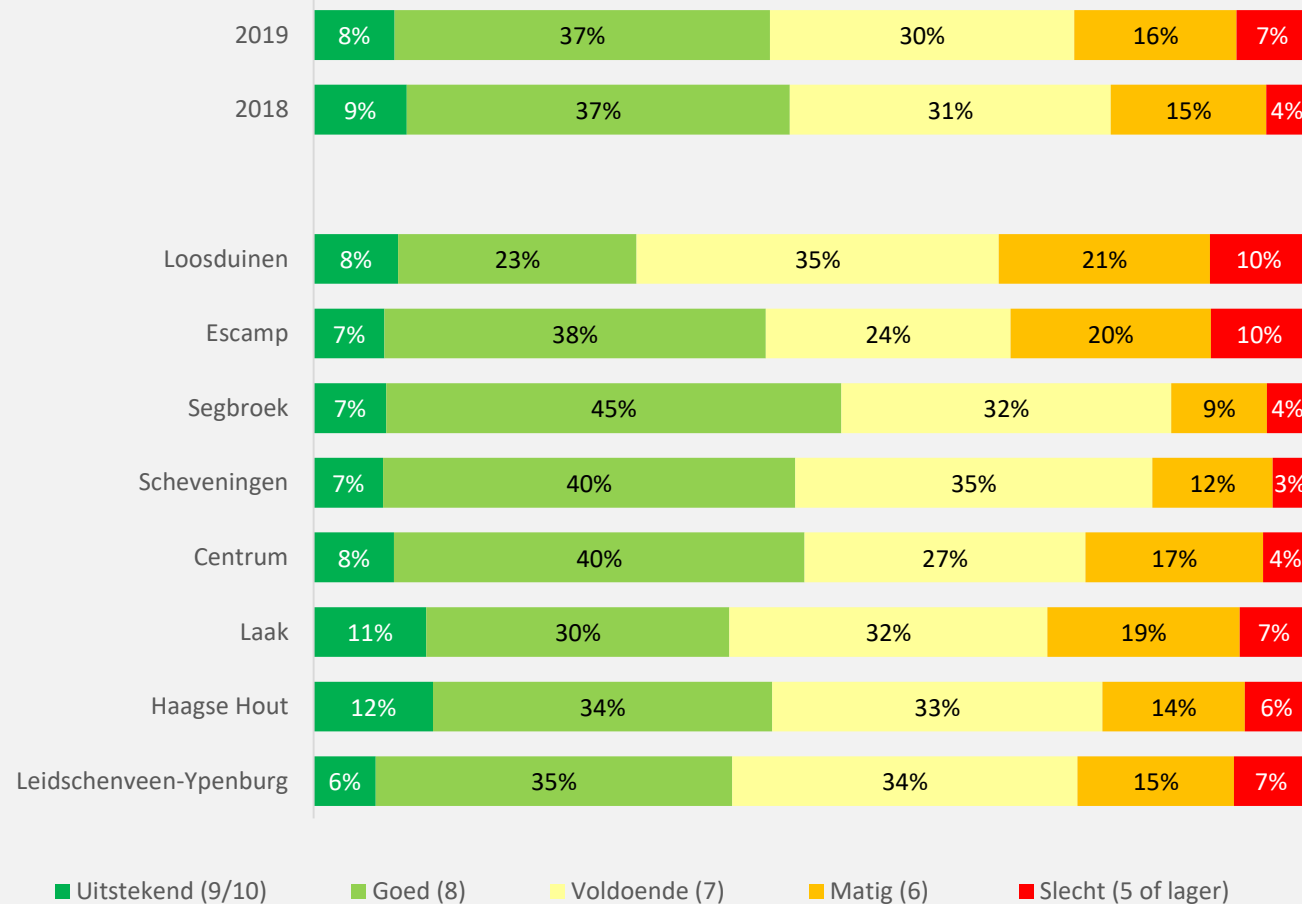
Tevens is de Hagenaars gevraagd *hoe* zij het aanwezige groen waarderen. De helft geeft een 8 of hoger voor het Haagse groen (51%). Eén op de zes vindt het matig (16%) en 5% geeft een onvoldoende. Vergeleken met vorig jaar zijn de Hagenaars iets negatiever over het Haase groen. Het aandeel dat een 8 of hoger heeft gegeven is licht gedaald en het aandeel dat een onvoldoende heeft gegeven, is gestegen van 15% naar 21%.

Inwoners uit Haagse Hout laten zich ook over het Haagse groen het meest positief uit (20% uitstekend en 42% goed). Ook inwoners van Scheveningen en Loosduinen vinden het Haagse groen meer dan gemiddeld uitstekend (resp. 19% en 18%). Inwoners uit Leidschendam-Ypenburg zijn iets minder positief gestemd (42% uitstekend of goed tegenover 51% gemiddeld). Inwoners van Segbroek en Centrum geven iets vaker een onvoldoende (7%).

Beoordeling van het onderhoud van groen

Beoordeling van het onderhoud van het groen in Den Haag, naar stadsdeel, 2018-2019.

Bijna de helft van de Hagenaars geeft een 8 of hoger voor het onderhoud van het groen in Den Haag en drie op de tien geven een 7. Eén op de zes vindt het onderhoud een 6 waard en 7% een onvoldoende. Vergeleken met vorig jaar is het aandeel dat dit matig tot slecht vindt iets gestegen (van 19% naar 23%).

Inwoners van Loosduinen zijn minder vaak erg positief over het onderhoud (31% uitstekend of goed tegenover 45% gemiddeld) en iets vaker negatief (31% matig of slecht tegenover 23% gemiddeld). Ook inwoners van Escamp zijn iets negatiever hierover (30% matig of slecht). Inwoners van Segbroek zijn het meest tevreden over het onderhoud (52% uitstekend of goed en 13% matig of slecht).

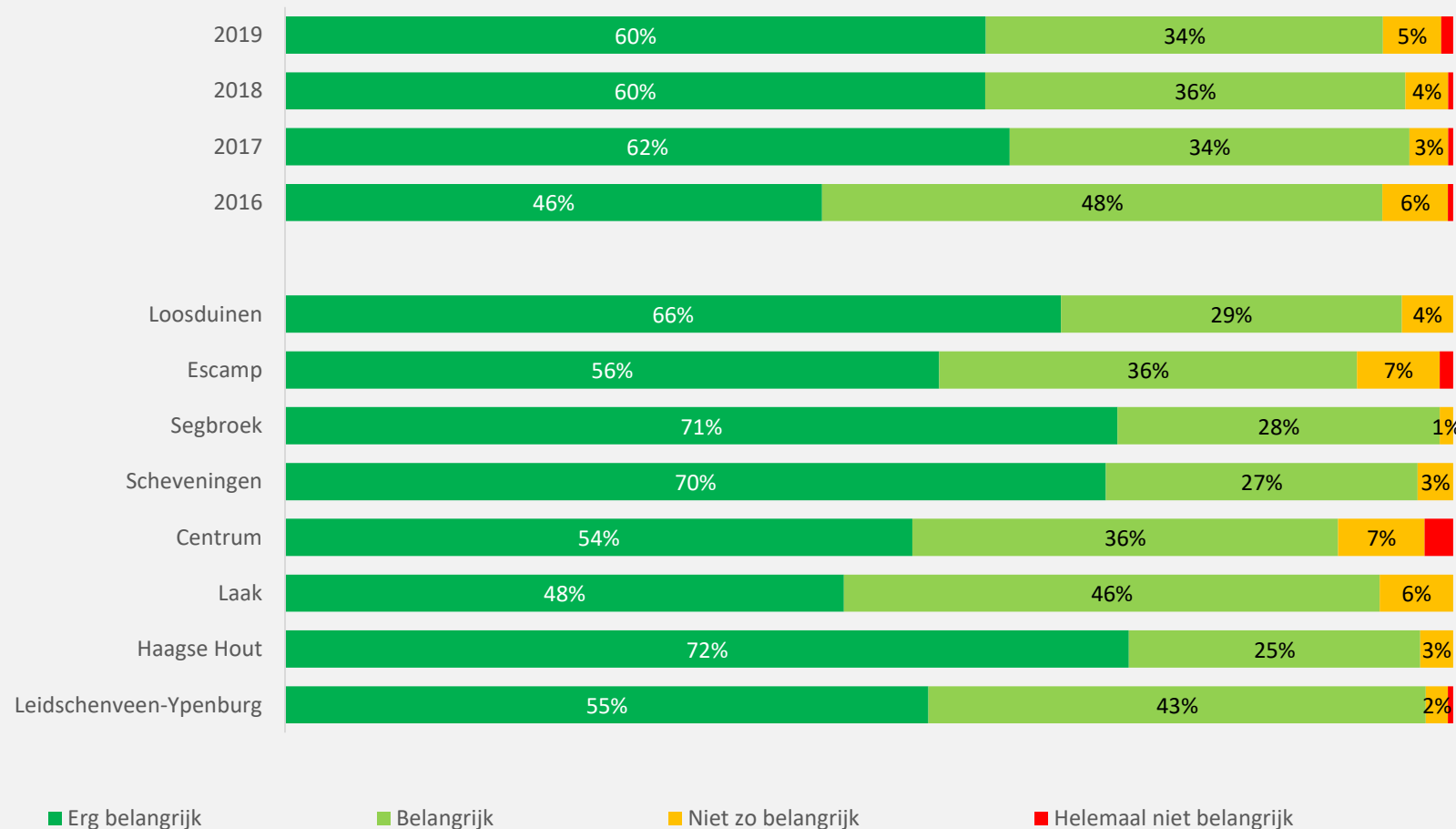
Van alle respondenten kon 2% geen oordeel geven.

Belang van wijk- en buurtgroen

Den Haag

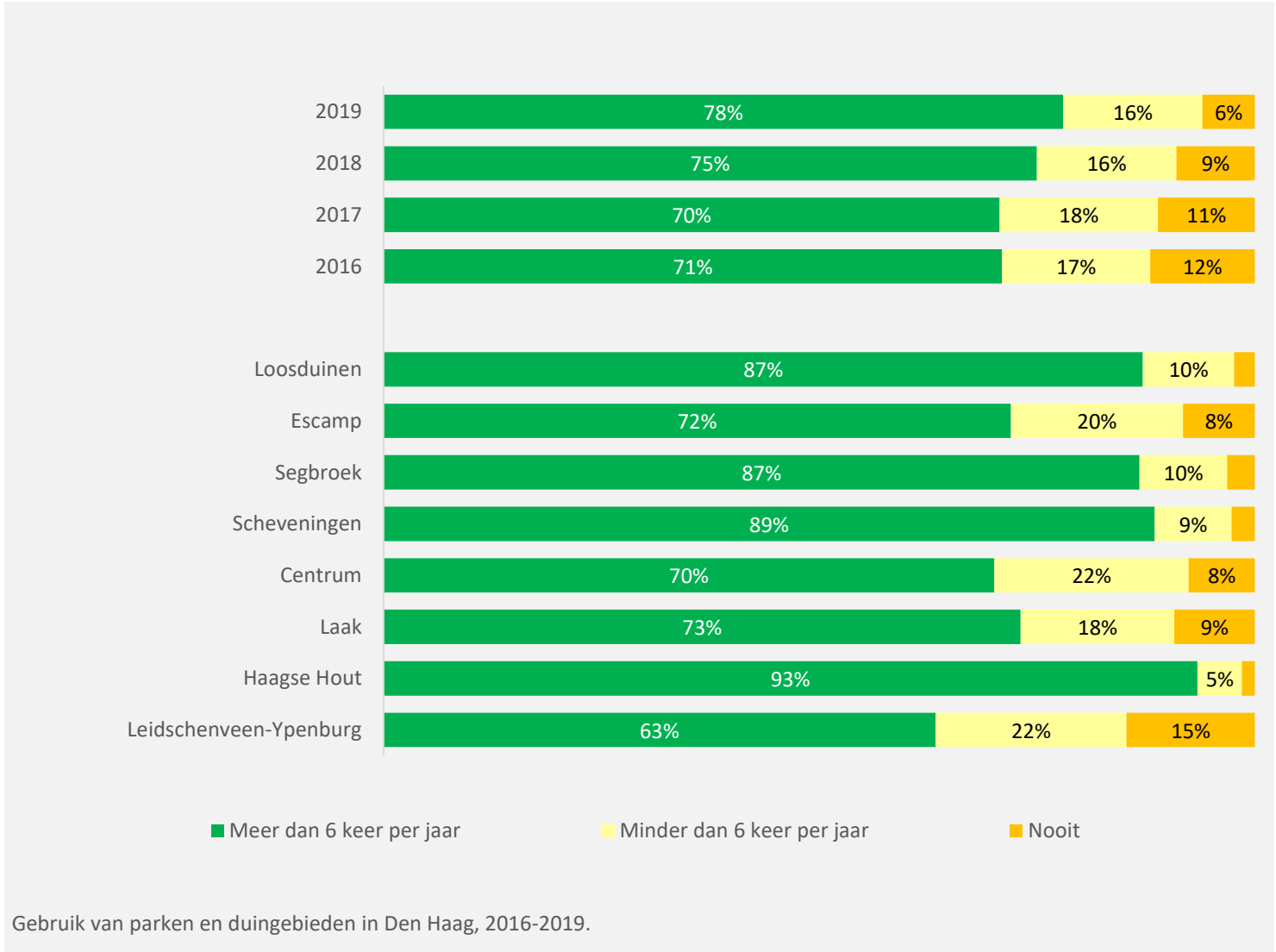
Belang van voldoende wijk- en buurtgroen, per jaar en naar stadsdeel, 2018-2019.

Bij de respondenten is gepeild hoeveel waarde zij hechten aan de aanwezigheid van voldoende wijk- en buurtgroen in hun wijk (binnen een straal van 250 meter van het huis).

Vrijwel alle respondenten (94%) vinden voldoende wijk- en buurtgroen in de buurt belangrijk of zeer belangrijk. Hierin is niet veel veranderd de afgelopen jaren.

Inwoners uit Haagse Hout vinden dit het meest belangrijk (72%), gevolgd door Segbroek (71%) en Scheveningen (70%). Inwoners uit Laak geven hier minder om, maar toch vindt bijna de helft dit nog zeer belangrijk (48%). Dit geldt ook voor inwoners uit Centrum (54%), Leidschenveen-Ypenburg (55%) en Escamp (56%).

Gebruik van parken en duingebieden

Iets meer dan drie kwart van de respondenten (78%) maakt meer dan 6 keer per jaar gebruik van parken en duingebieden in Den Haag om te wandelen, te spelen, te sporten of te fietsen. Een zesde (16%) doet dit minder dan 6 keer per jaar en 6% doet dit nooit.

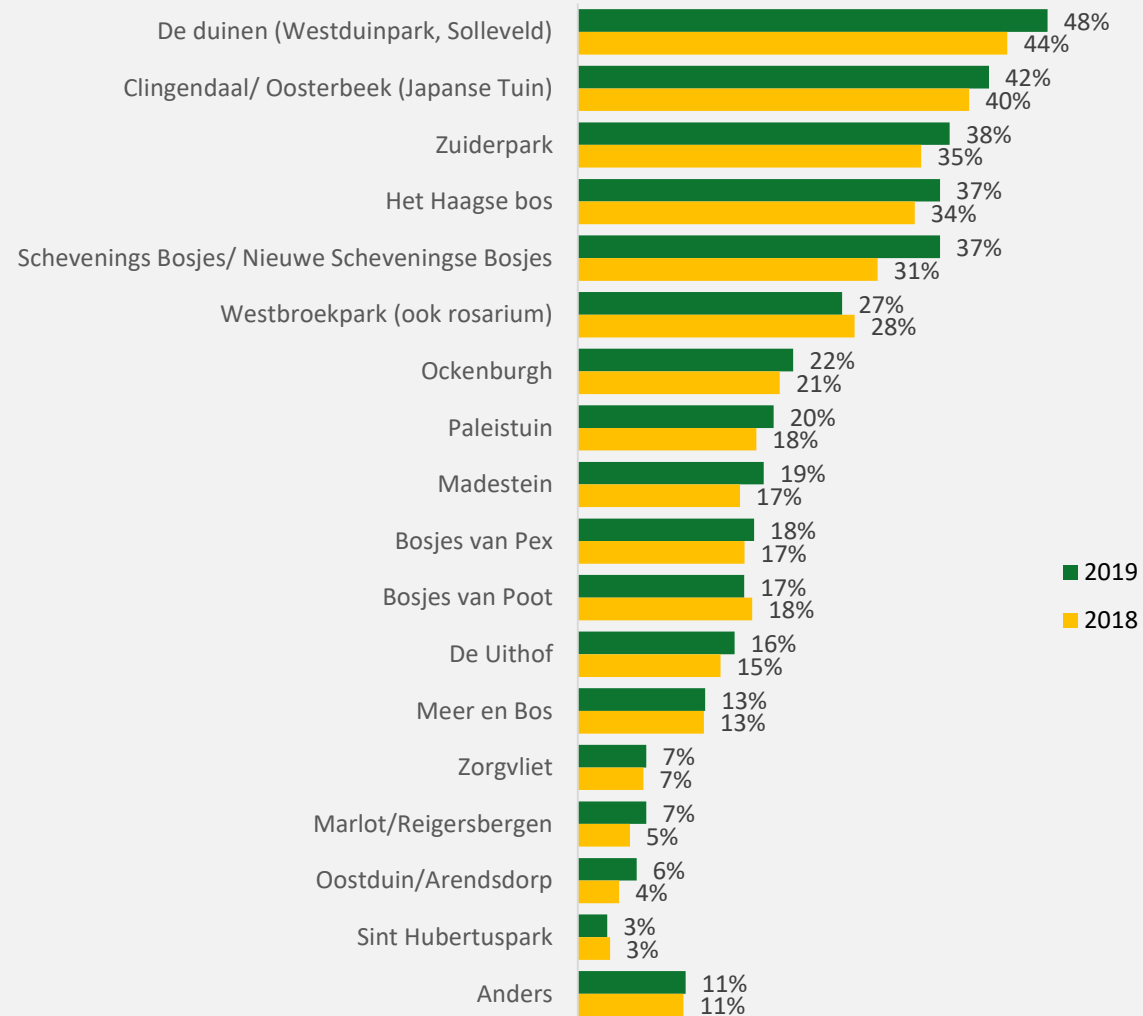
Hagenaars zijn de afgelopen jaren steeds meer gebruik gaan maken van parken, bos- en duingebieden in Den Haag. Zo is het aandeel Hagenaars dat hier meer dan zes keer per jaar gebruik van gemaakt gestegen van 71% in 2016 naar 78% in 2019.

Inwoners uit Haagse Hout maken het meest gebruik van het groen in Den Haag (93% zes keer of meer per jaar), op de voet gevolgd door inwoners uit Scheveningen (89%) en Segbroek en Loosduinen (beide 87%).

Het komt meer dan gemiddeld voor dat inwoners uit Leidschendam-Ypenburg geen gebruik maken van het groen in Den Haag (15%). Ook inwoners uit Laak (9%), Centrum en Escamp (beide 8%) maken in verhouding minder gebruik van de parken en bos- en duingebieden in Den Haag.

Parken en duingebieden die graag worden bezocht

Welk park-/duin of bosgebied in Den Haag respondenten graag bezoeken (meer antwoorden mogelijk), 2018-2019.

Behoefte aan informatie over activiteiten in het groen of het gebruik en beheer van groen in Den Haag, 2018-2019.

De respondenten is gevraagd naar welke park-, duin- of bosgebieden in Den Haag zij graag gaan. Hierbij mocht men meer antwoorden geven.

De duinen zijn het meest favoriet. Bijna de helft van de respondenten gaat hier graag heen. Clingendaal/Oosterbeek (42%), Zuiderpark (38%), Het Haagse bos en de Scheveningse bosjes (37%) worden eveneens zeer gewaardeerd.

Vier op de tien Hagenaars heeft behoefte aan informatie over activiteiten in het groen of het gebruik of beheer ervan. De behoefte hieraan lijkt iets gestegen vergeleken met vorig jaar toen 35% aangaf hieraan behoefte te hebben.

Inwonersonderzoek 2019

Schone Straat

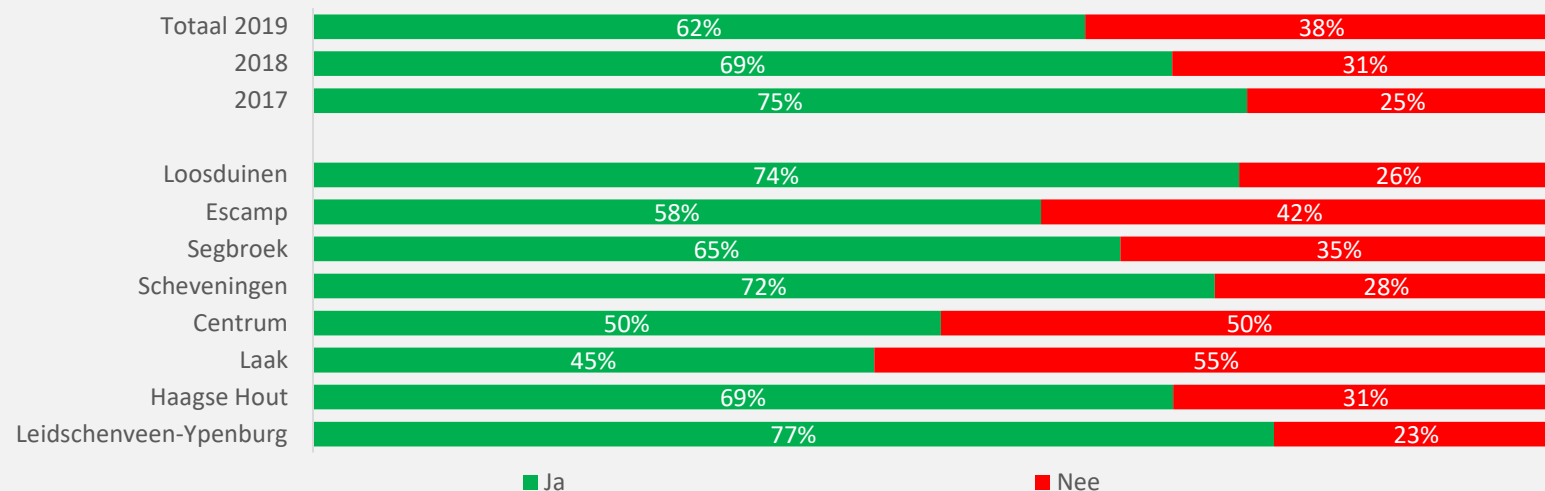
De gemeente streeft ernaar om samen met de bewoners een schone(re) stad te realiseren. De gemeente wil graag weten hoe bewoners de netheid van hun stad ervaren en hoe het oordeel hierover zich heeft ontwikkeld in de afgelopen jaren.

- Twee op de drie Hagenaars (62%) zijn tevreden over hoe schoon de straat is. Dit is wel 7% minder dan vorig jaar (75% in 2017).
- Zeven op de tien Hagenaars (68%) zijn tevreden over hoe schoon het winkelgebied is. Dit is 8% minder dan vorig jaar (81% in 2017).
- Ongeveer vier op de tien inwoners geven een 8 of hoger voor de aspecten die de netheid van hun straat bepalen: 'vrij van vuil' (41%), 'vrij van onkruid' (35%) en het 'schoonhouden door de gemeente' (42%). De meningen van inwoners over het 'schoonhouden van de straat door buurtbewoners' lopen meer uiteen: een kwart (27%) geeft een 8 of hoger. Over vrijwel alle aspecten zijn de Hagenaars even tevreden of minder tevreden dan in de afgelopen jaren. De inwoners van Laak geven voor alle aspecten vaker dan gemiddeld een onvoldoende.
- Eén op de acht (12%) inwoners vindt dat de straat het afgelopen jaar schoner is geworden, het merendeel (66%) vindt dat de netheid hetzelfde is gebleven. Ook is één op de vijf (21%) juist van mening dat het minder schoon is geworden in de straat. Vergeleken met de afgelopen jaren vinden meer mensen dat de straat minder schoon is geworden (13% in 2016, 12% in 2017, 14% in 2018, 21% in 2019).
- Op de vraag wat volgens de Hagenaars bijdraagt aan een schonere stad, antwoordt zes op de tien (63%) dat dit door beter gedrag van de bewoners en gebruikers kan gebeuren. 39% denkt dat er meer handhaving plaats moet vinden en een derde denkt dat dit kan door meer containers te plaatsen: zowel voor gescheiden afval (32%) als ondergrondse containers (33%). Deze vier suggesties zijn in 2019 vaker genoemd dan in 2018 en in 2017.

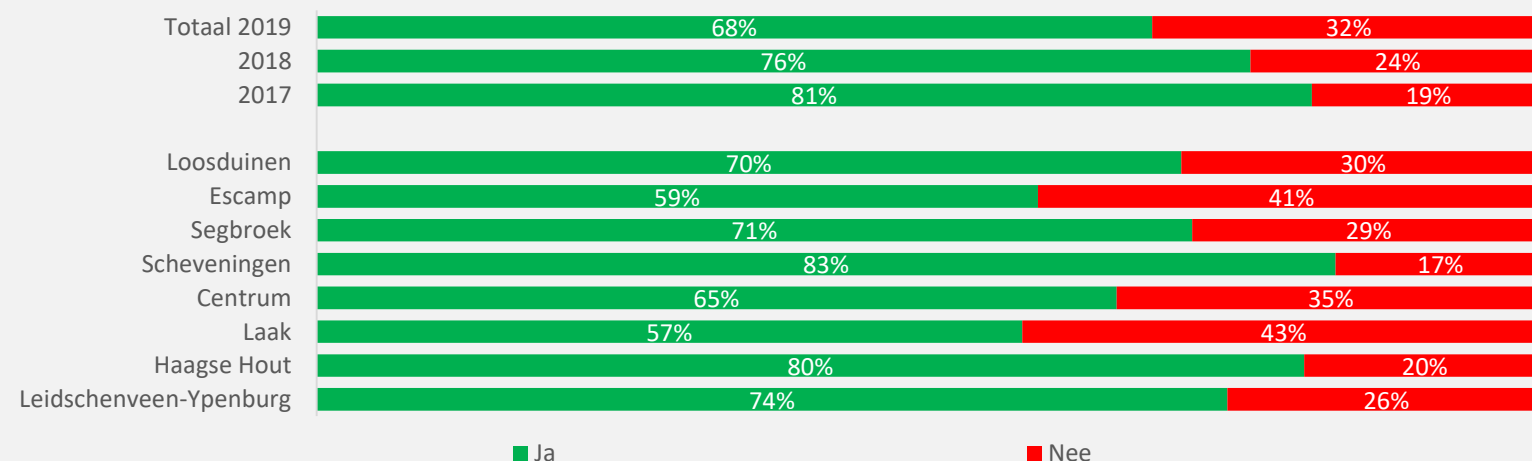
Beoordeling netheid eigen straat

Den Haag

Tevredenheid over hoe schoon de eigen straat is, 2017-2019.

Tevredenheid over hoe schoon het eigen winkelgebied is, 2017-2019.

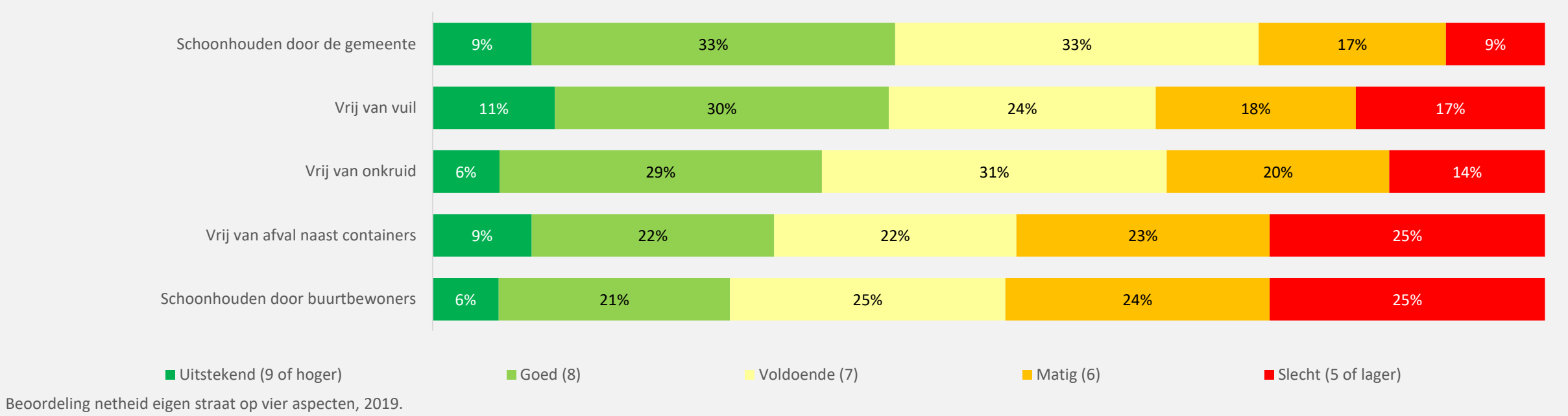
De inwoners is gevraagd hoe tevreden zij zijn over hoe schoon hun straat is. Zes op de tien Hagenaars vinden hun straat schoon, bijna vier op de tien echter niet (38%). Vergeleken met voorgaande jaren zijn inwoners ieder jaar minder positief over hun straat: van 75% in 2017 naar 62% in 2019.

Het meest positief zijn de bewoners van Leidschenveen-Ypenburg (77%), op de voet gevolgd door inwoners van Loosduinen (74%) en Scheveningen (72%). Inwoners van Laak (45%) en Centrum (50%) zijn het minst hierover te spreken.

Over hoe schoon het winkelgebied is, zijn iets meer inwoners te spreken. Zo vindt 68% dit schoon, maar ook hierover zijn minder inwoners positief gestemd dan de voorgaande jaren (van 81% in 2017 naar 68% in 2019). Inwoners van Scheveningen zijn het meest te spreken hierover (83%), gevolgd door inwoners van Haagse Hout (80%). Inwoners van Laak (57%) en Escamp (59%) zijn minder tevreden over hoe schoon het winkelgebied is.

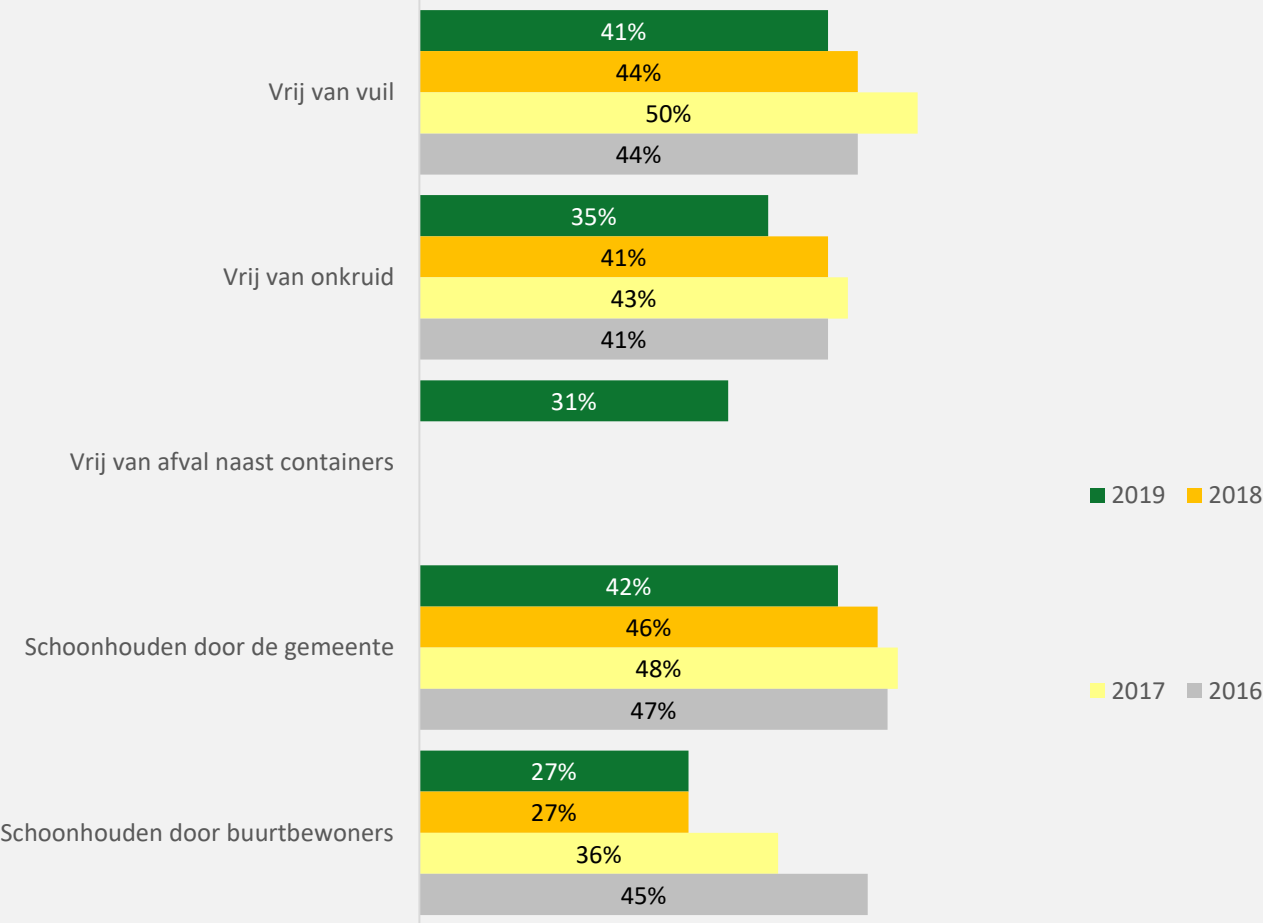
Beoordeling netheid eigen straat

De respondenten is gevraagd naar een rapportcijfer voor een vijftal aspecten die de netheid van hun straat bepalen. Ongeveer vier op de tien geven een 8 of hoger voor de aspecten ‘het schoonhouden door de gemeente’ (42%) en voor ‘vrij van vuil’ (41%). Circa een derde geeft dit voor ‘vrij van onkruid’ (35%) en ‘vrij van afval naast containers’ (31%). Een kwart is heel erg te spreken over het ‘schoonhouden door buurtbewoners’ (27% goed of uitstekend). Naast tevreden inwoners zijn er ook ontevreden inwoners. Zo geeft een kwart van de inwoners een onvoldoende voor ‘vrij van afval naast containers’ en voor het ‘schoonhouden door buurtbewoners’. Eveneens vindt ongeveer een kwart dat deze aspecten matig worden uitgevoerd.

Inwoners van Laak en Centrum laten zich het meest negatief uit over het ‘vrij van vuil’ zijn (resp. 30% en 27% onvoldoende). Als het gaat om ‘vrij van onkruid’ dan zijn inwoners van Escamp en Centrum negatiever (resp. 20% en 17% onvoldoende). ‘Afval naast containers’ scoort slechter in Laak (44% onvoldoende), Centrum 33%) en Escamp (31%). Over het schoonhouden door de gemeente zijn inwoners van Centrum (16% onvoldoende) en Laak (13%) meer dan gemiddeld niet te spreken. Ook als het gaat om het schoonhouden door buurtbewoners scoort Laak het meest negatief (47% onvoldoende), gevolgd door Centrum (31%) en Escamp (30%).

Schoonhouden van de straat

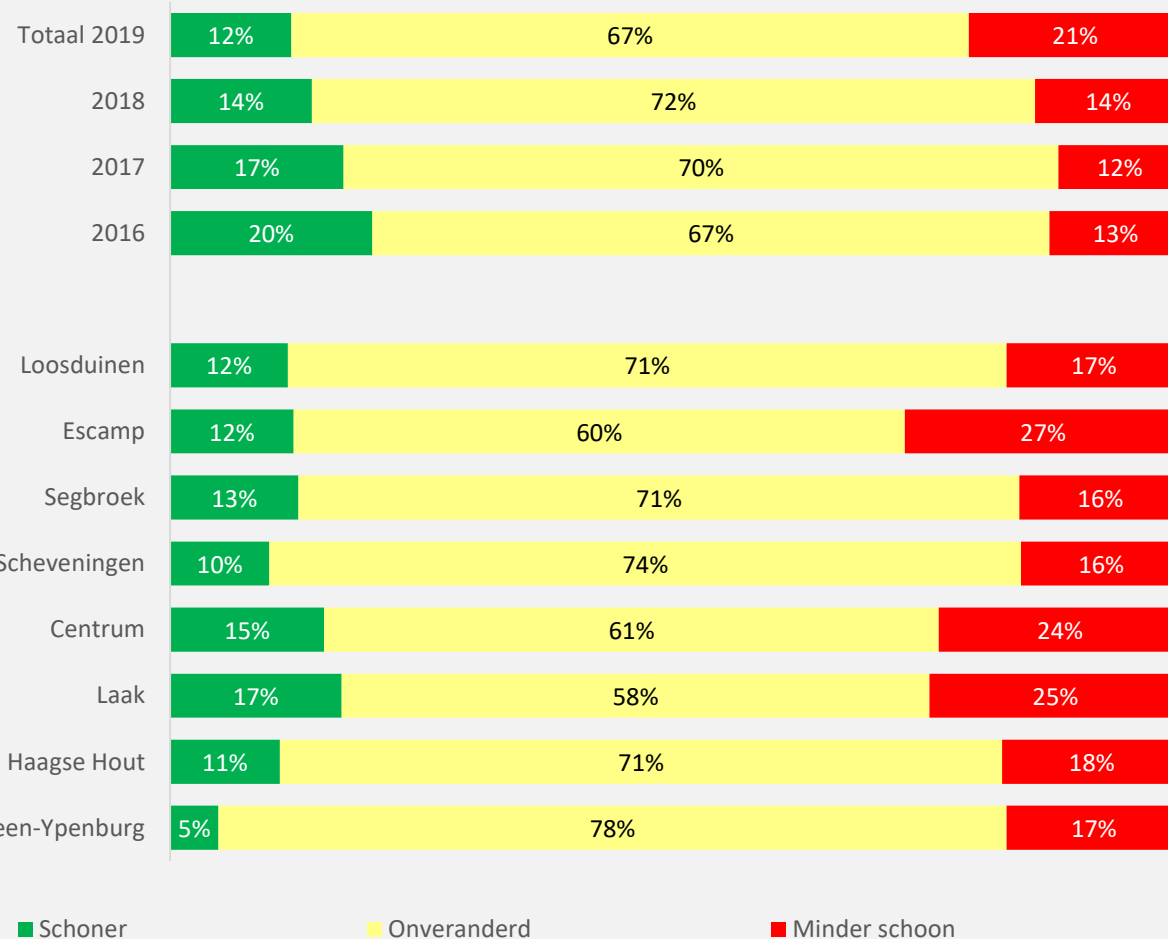
Beoordeling netheid eigen straat op vier aspecten, beoordelingen van een 8 of hoger, 2016-2019.

Als we kijken naar de beoordeling van de verschillende aspecten door de jaren heen dan valt op dat inwoners ieder jaar iets minder tevreden zijn. Dit geldt het sterkst voor het aspect ‘vrij van onkruid’. Vorig jaar vond 41% dit goed of uitstekend, nu is dat 35%. Als het gaat om het schoonhouden door de gemeente is het aandeel dat het goed of uitstekend vindt gedaald van 46% naar 42%. Alleen over het schoonhouden door buurtbewoners is het oordeel niet veranderd ten opzichte van vorig jaar.

Ontwikkeling van netheid eigen straat

Den Haag

Ontwikkeling van de netheid van de eigen straat over het afgelopen jaar, per jaar en naar stadsdeel, 2016-2019.

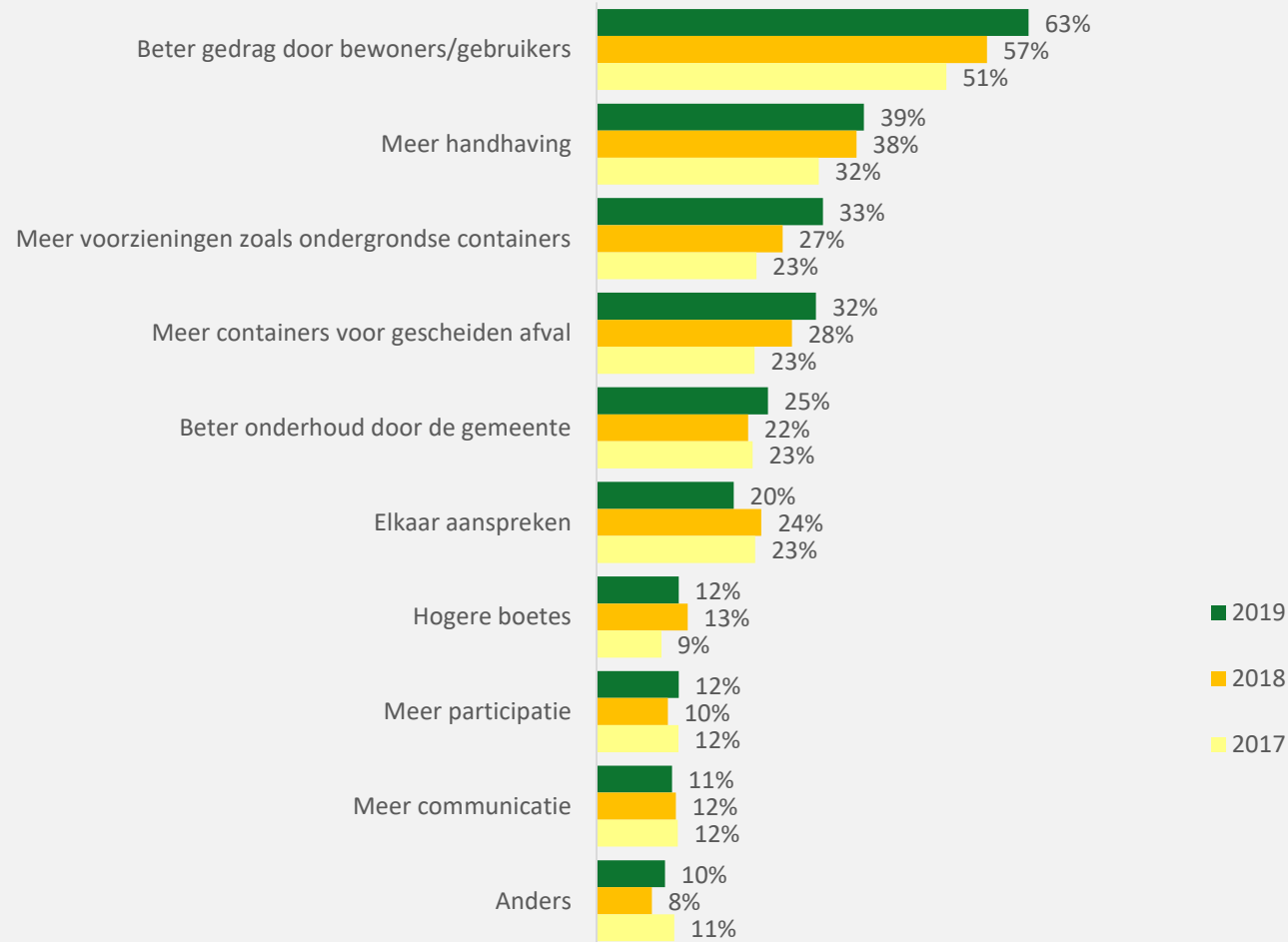
Als wordt gevraagd of de straat het afgelopen jaar schoner of minder schoon is geworden, geven meer inwoners aan dat het minder schoon is geworden (21%) dan schoner 12%. Twee derde is van mening dat hierin niets is veranderd (67%).

Vergeleken met de afgelopen jaren vinden steeds minder mensen dat de straat schoner is geworden (van 20% in 2016 naar 12% in 2019).

Respondenten uit Leidschenveen-Ypenburg zijn het minst van mening dat de buurt schoner is geworden (5%). Hier is men vaak van mening dat er niets is veranderd (78%). Inwoners van Escamp (27%), maar ook van Laak (25%) en Centrum (24%) geven meer dan gemiddeld aan dat het minder schoon is geworden.

Suggesties voor een schonere stad

Suggesties voor een schonere stad (meer antwoorden mogelijk), 2017-2019.

Op de vraag wat volgens de Hagenaars bijdraagt aan een schonere stad, antwoordt bijna twee derde (63%) dat dit door beter gedrag van de bewoners en gebruikers kan gebeuren. Daarnaast ziet 39% mogelijkheden in meer handhaving en wil een derde meer voorzieningen zoals ondergrondse containers (33%) en meer containers voor gescheiden afval (32%). Een kwart denkt aan beter onderhoud door de gemeente (25%) en een vijfde gaat ervan uit dat elkaar aanspreken hieraan bijdraagt (20%). Het uitdelen van hogere boetes en meer participatie en communicatie zien inwoners minder zitten.

Vrijwel alle suggesties worden ieder jaar vaker naar voren gebracht alleen het elkaar aanspreken wordt dit jaar iets minder vaak genoemd (van 24% naar 20%).

Inwonersonderzoek 2019

Dienstverlening op straat

Onder dienstverlening op straat valt een breed pakket aan dienstverlenende taken, waaronder het onderhoud aan straten en wegen, gladheidsbestrijding, of het ophalen van huisvuil. Dit zijn zaken waarmee de burger elke dag te maken heeft. Dit hoofdstuk brengt in kaart hoe tevreden Hagenaars hierover zijn.

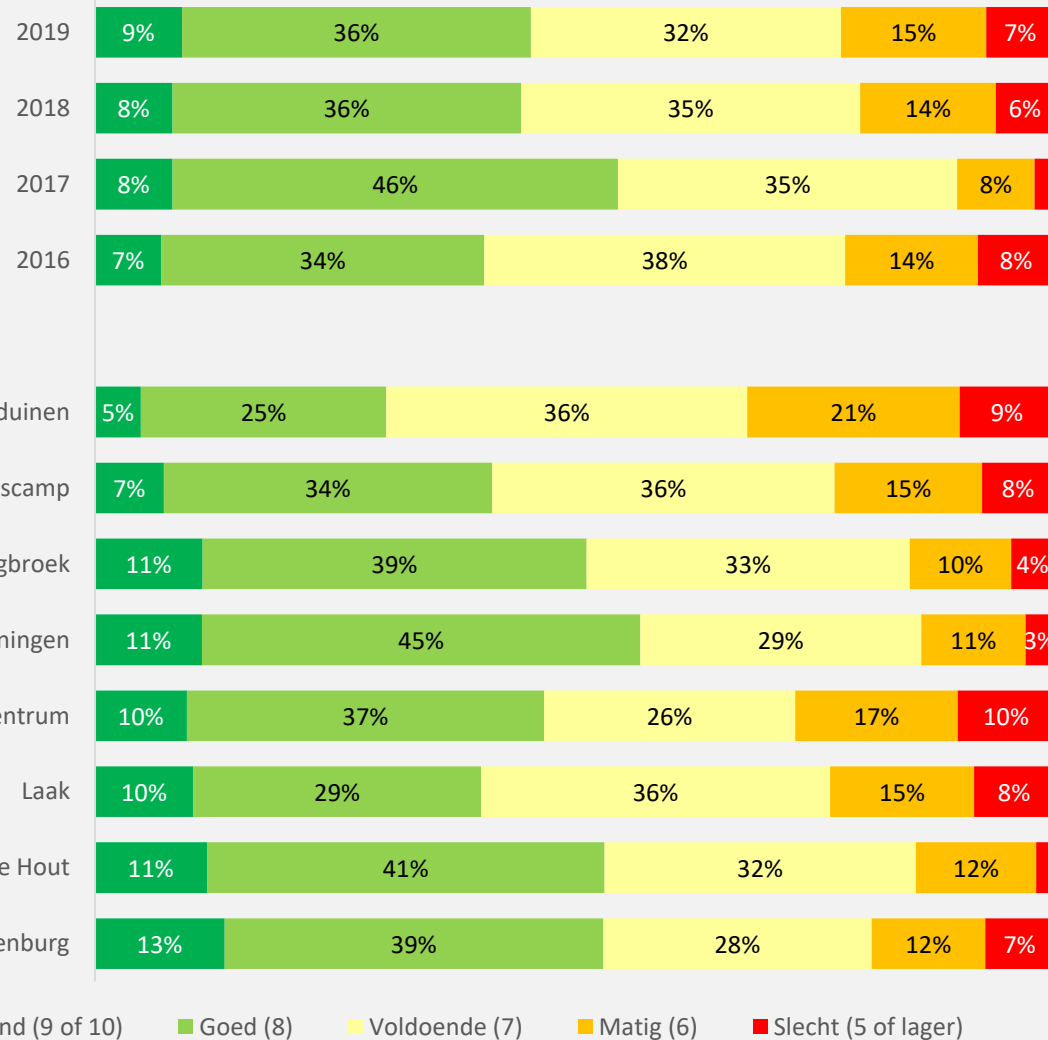
- Drie kwart van de respondenten beoordeelt het onderhoud van de straten en wegen voldoende (77%), waarvan 45% als goed of uitstekend. Hetzelfde geldt voor het onderhoud van de fietspaden (77% geeft een voldoende, waarvan 48% een 8 of hoger).
- Gemiddeld worden de diverse afval-inzamelsystemen beoordeeld met een ruime voldoende (7,4). Dit gemiddelde is vergelijkbaar met de voorgaande jaren. Steeds meer mensen maken gebruik van ondergrondse inzamelcontainers (2016: 48%, 2019: 62%). Deze worden ook het hoogst beoordeeld (7,7). De losse vuilniszak wordt steeds minder gebruikt (2016: 24%, 2019: 11%), net als de minicontainer of klike (2016: 19%, 2019: 13%).
- Over de mogelijkheden voor afvalscheiding zijn de meningen verdeeld. Een derde (32%) beoordeelt de mogelijkheden tot afvalscheiding als goed of uitstekend. Aan de andere kant beoordeelt een vrijwel even groot aandeel (28%) deze mogelijkheden met een 5 of lager. Het gemiddelde cijfer is 6,6, wat iets hoger is dan bij voorgaande metingen (tussen de 6,3 en 6,4).
- Ook de meningen over de toegankelijkheid tot afvalscheiding lopen uiteen. De meeste respondenten willen graag meer voorzieningen hebben om afval te scheiden (41%). Met name in Haagse Hout, Centrum en Laak. Een even groot aandeel (38%) geeft echter aan dat er voldoende mogelijkheden zijn om afval gescheiden aan te bieden.
- Voor de gladheidsbestrijding van de hoofdroutes geeft 47% een 8 of hoger. Voor de gladheidsbestrijding van de fietspaden zijn iets minder vaak hoge cijfers uitgedeeld, maar toch geeft een derde (32%) een 8 of hoger; 6% geeft een onvoldoende.

Onderhoud van straten en wegen

Den Haag

Rapportcijfer voor onderhoud van de straten en wegen, per stadsdeel, 2019.

77% van de inwoners van Den Haag beoordelen het onderhoud van de straten en wegen als voldoende, 45% vindt het zelfs goed of uitstekend. De percentages zijn vergelijkbaar met 2018, maar iets lager dan in 2017. Van alle inwoners vindt 7% het onderhoud onvoldoende. Dit percentage is ook vergelijkbaar met 2018 (6%) maar ligt hoger dan in 2017 (2%).

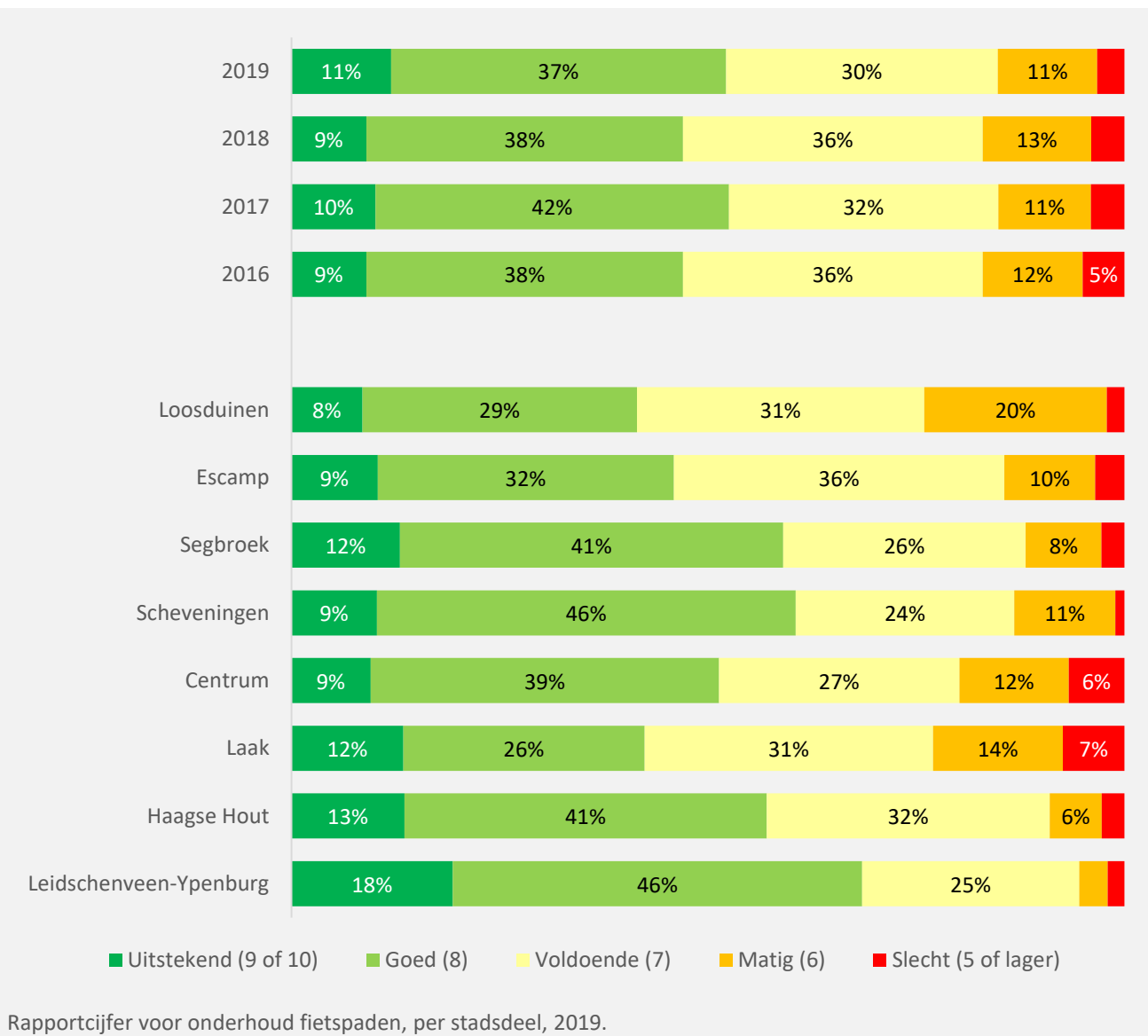
Inwoners van Scheveningen zijn het meest positief: 85% van de respondenten vindt het onderhoud van de straten en wegen voldoende en ruim de helft (56%) geeft zelfs een 8 of hoger. In alle stadsdelen geeft tenminste ongeveer drie kwart van de respondenten een voldoende voor het onderhoud. In Centrum is het aandeel inwoners dat het onderhoud als onvoldoende beoordeelt het grootst (10% geeft een 5 of lager).

Onderhoud van fietspaden

Den Haag

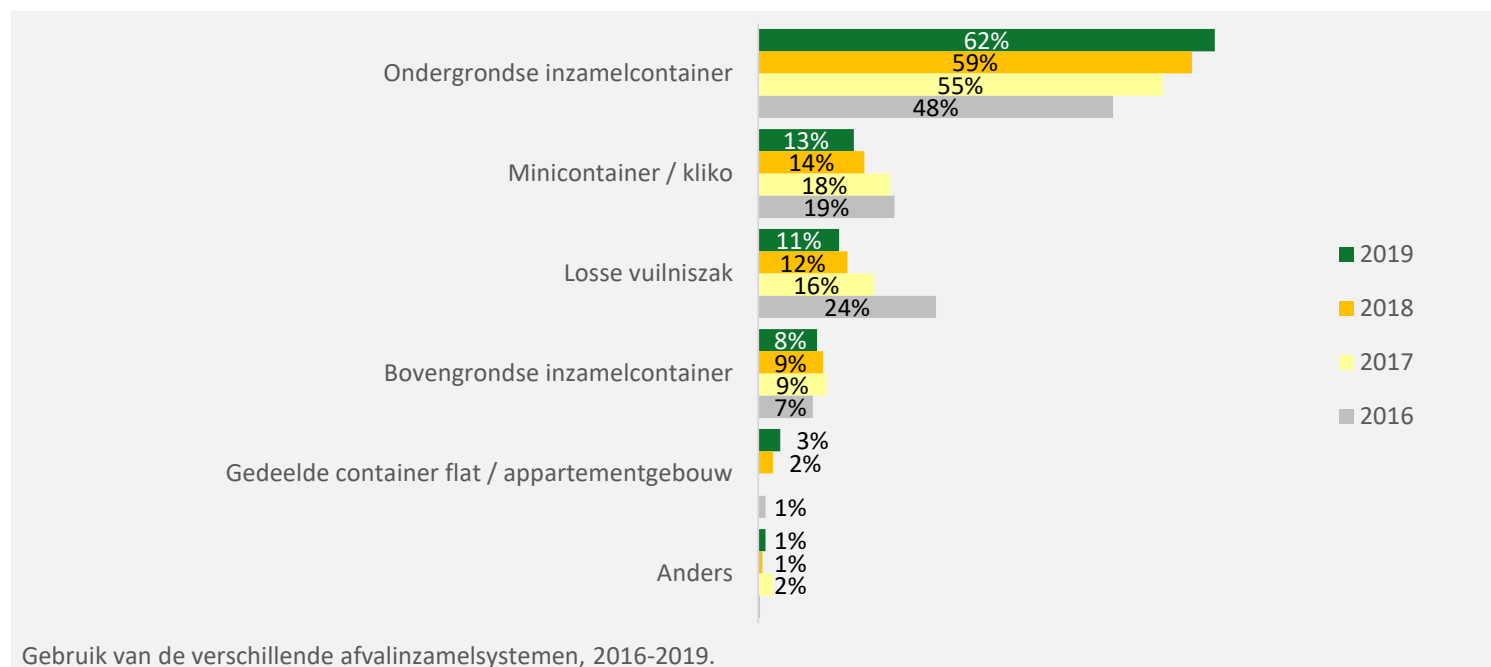
Het onderhoud van fietspaden in Den Haag wordt door acht op de tien inwoners als voldoende aangemerkt (78%), bijna de helft van de inwoners beoordeelt het onderhoud van de fietspaden zelfs met een 8 of hoger (48%). Daarmee is het oordeel vergelijkbaar met voorgaande metingen. Het aandeel onvoldoendes is beperkt en ook ongeveer gelijk aan de andere jaren (tussen de 3% en 5%).

Meer dan de helft van inwoners van Leidschenveen-Ypenburg (64%), Scheveningen (55%), Haagse Hout (54%) en Segbroek (53%) geeft een 8 of hoger. In Centrum en Laak vielen er iets meer onvoldoendes dan gemiddeld (resp. 6% en 7%).

Gebruik van afval-inzamelsystemen

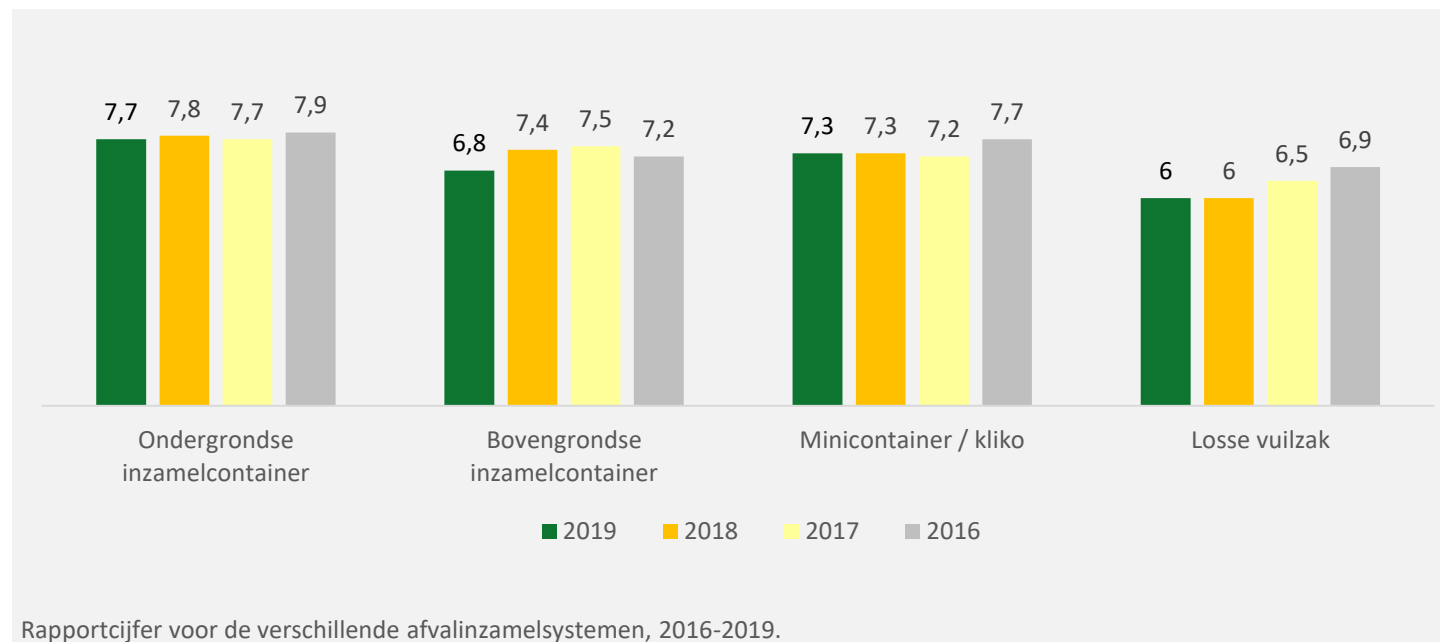
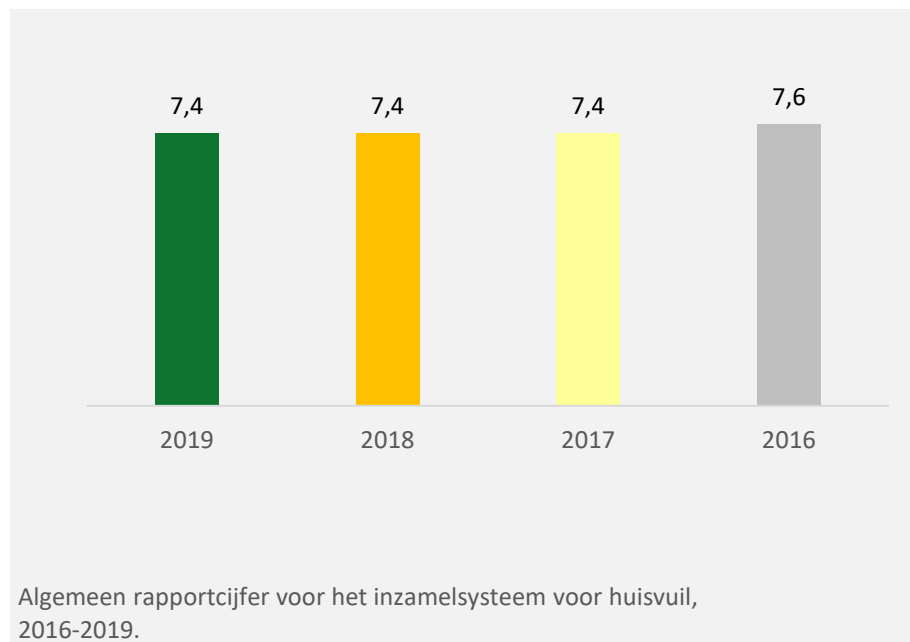

Zes op de tien Hagenaars maken gebruik van ondergrondse inzamelcontainers voor het afval (62%). Dit gebruik is de afgelopen jaren steeds verder toegenomen.

Eén op de acht inwoners gebruikt een minicontainer of klike (13%) of losse vuilniszakken (11%) en één op de tien inwoners maakt gebruik van bovengrondse inzamelcontainers (8%). Slechts een klein aandeel maakt gebruik van een gedeelde container (3%).

Er wordt steeds minder gebruik gemaakt van de losse vuilniszak: van 24% in 2016 naar 11% in 2019. Dit geldt ook voor de minicontainer of klike: van 19% in 2016 naar 13% in 2019.

Beoordeling van afval-inzamelsystemen

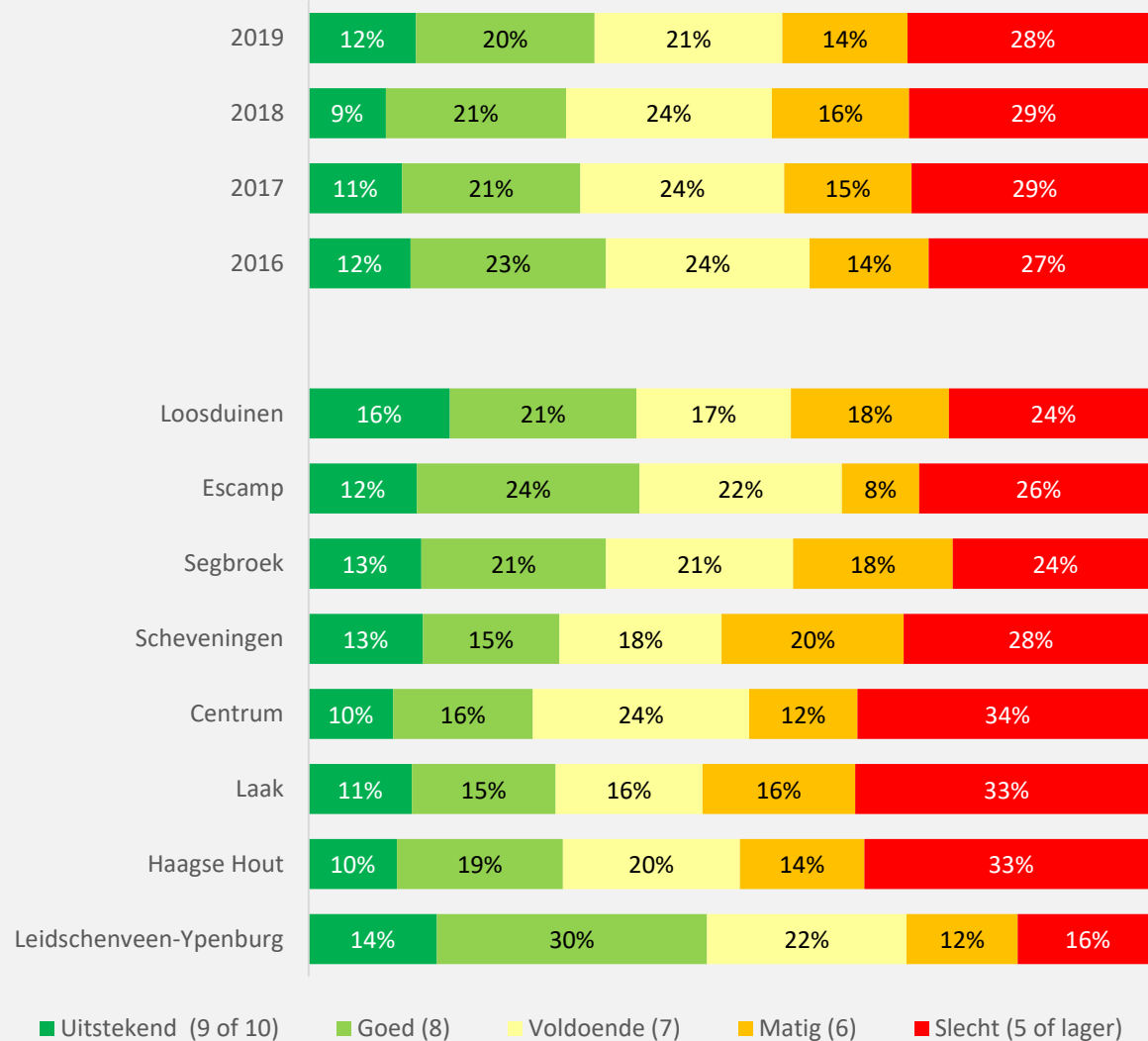

Gemiddeld worden de diverse afval-inzamelsystemen beoordeeld met een ruime voldoende (7,4). Dit gemiddelde is vergelijkbaar met de voorgaande jaren (7,6 in 2016 en 7,4 in 2017 en 2018).

De ondergrondse inzamelcontainer wordt het hoogst beoordeeld (7,7). De losse vuilniszak krijgt het laagste rapportcijfer (6). Deze wijze van afval inzamelen wordt ieder jaar minder goed beoordeeld: van een 6,9 in 2016 naar een 6,0 nu. De bovengrondse containers worden beduidend lager beoordeeld dan in het voorgaande jaar (in 2018 een 7,4 en in 2019 een 6,8).

Mogelijkheden voor afvalscheiding

Rapportcijfer voor aanbodmogelijkheden afvalscheiding, per stadsdeel, 2019.

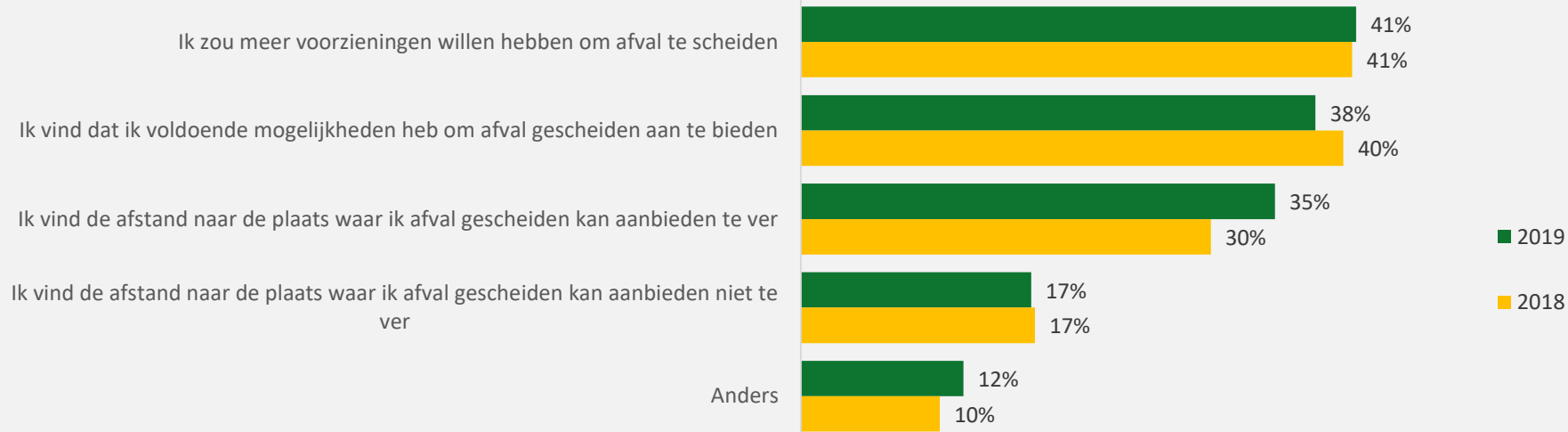
Over de mogelijkheden voor afvalscheiding zijn de meningen enigszins verdeeld: een derde (32%) vindt deze goed of uitstekend, maar een vergelijkbaar aandeel (28%) beoordeelt deze met een 5 of lager. Inwoners geven gemiddeld een 6,6. Dit cijfer is iets hoger dan in voorgaande jaren: een 6,4 in 2016 en een 6,3 in 2017 en 2018.

De bewoners van Leidschenveen-Ypenburg zijn veel positiever dan gemiddeld over de mogelijkheden voor afvalscheiding: 44% geeft een 8 of hoger.

Een derde van de inwoners uit Centrum (34%), Laak (33%) en Haagse Hout (33%) geeft een onvoldoende.

Mogelijkheden voor afvalscheiding

Wat Hagenaars vinden van de mogelijkheden voor afvalscheiding, 2018-2019.

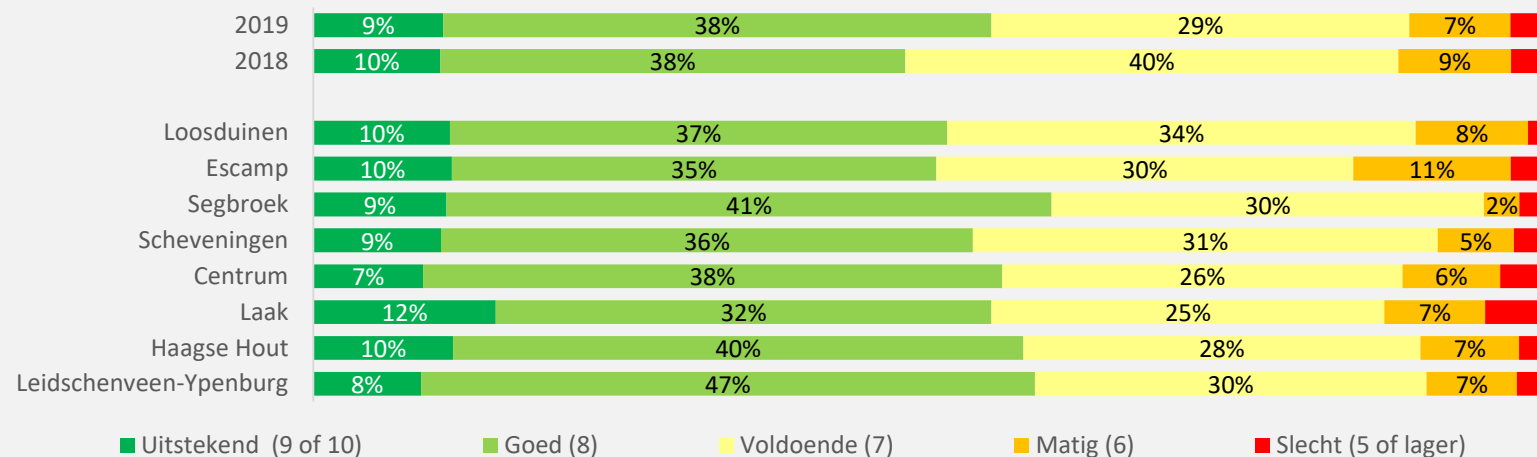
Aan respondenten is de vraag voorgelegd wat zij vinden van de mogelijkheden voor afvalscheiding.

De meningen over de toegankelijkheid tot afvalscheiding lopen uiteen. Veel respondenten geven aan graag meer voorzieningen te willen hebben om afval te scheiden (41%), maar een vergelijkbaar aandeel (38%) is juist van mening dat er al voldoende mogelijkheden zijn om het afval gescheiden aan te bieden. Met name inwoners van Haagse Hout (51%), Centrum (48%) en Laak (48%) zouden meer voorzieningen willen hebben om afval te scheiden.

Ruim een derde (35%) vindt de afstand naar de plaats waar men het afval gescheiden kan aanbieden te groot. Dit is meer dan bij de vorige peiling (30%). Dat is vooral het geval in Laak (42%) en Centrum (41%).

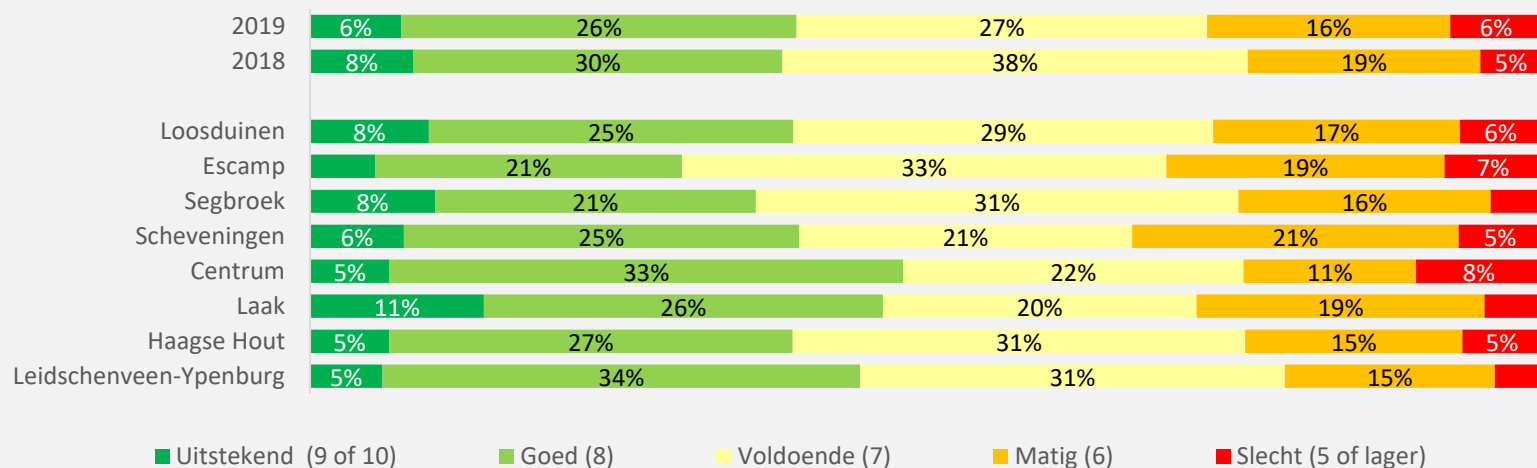

Gladheidsbestrijding

Rapportcijfer voor de gladheidsbestrijding op de hoofdroutes, 2019.

De respondenten is gevraagd een cijfer te geven voor de gladheidsbestrijding op de hoofdroutes en de doorgaande fietspaden. Voor de gladheidsbestrijding op hoofdroutes geeft bijna de helft (47%) een 8 of hoger, 2% geeft een onvoldoende. Dit is vergelijkbaar met vorig jaar. De bewoners van Segbroek zijn het meest positief: de helft (50%) vindt de gladheidsbestrijding goed of uitstekend. Bewoners van Laak zijn minder positief, maar nog steeds geeft 44% een 8 of hoger.

Rapportcijfer voor de gladheidsbestrijding op doorgaande fietspaden, 2019.

Voor de gladheidsbestrijding op fietspaden zijn de cijfers wat lager, maar nog steeds geeft een derde (32%) een 8 of hoger. Inwoners van Laak laten zich het meest positief hierover uit (37% geeft een 8 of hoger), net als de inwoners van Centrum (38%), hoewel hier tevens de meeste onvoldoendes vallen (8%).

Bij de berekening van de cijfers zijn de inwoners die geen mening hebben gegeven (resp. 15% en 18%) niet meegenomen.

De gemeente Den Haag peilt jaarlijks de mening van inwoners over diverse maatschappelijke onderwerpen. Vanaf 2016 worden in opdracht van de verschillende gemeentelijke diensten vier deel-onderzoeken uitgevoerd, betrekking hebbend op het Ruimtelijk-Economisch domein, het Sociaal domein, het Fysiek domein en Publiekszaken, gekoppeld aan de vier diensten die hierover gaan. Het onderdeel Betrokkenheid bij Bestuur is opgenomen bij Publiekszaken.

Onderzoeksmethode

Per deelonderzoek is per stadsdeel een willekeurige steekproef getrokken van inwoners van 18 tot en met 85 jaar. Om een optimale respons te kunnen bereiken hebben de inwoners op verschillende manieren (online, op papier en telefonisch) aan het onderzoek mee kunnen werken. Door verschillende enquêteermethoden te combineren, wordt een zo representatief mogelijk deel van de bevolking bereikt. Zeker bij sociale beleidsthema's is het van belang om ook inwoners te bereiken die niet uit zichzelf aan onderzoek meedoen. Daarom bellen we nog nadat er een uitnodigingsbrief is gestuurd.

De Hagenaars in de steekproef hebben een aankondigingsbrief gekregen waarin de werkwijze van het inwonersonderzoek is omschreven. In de brief is een persoonlijke inlogcode opgenomen, waarmee de respondent toegang kon krijgen tot de online-enquête. Na twee weken is een herinneringsbrief gestuurd aan de mensen die de vragenlijst nog niet via internet hadden ingevuld of een schriftelijke vragenlijst hadden opgevraagd. In deze brief is de telefonische enquête aangekondigd. Mensen die thuis niet de beschikking hebben over internet of die liever telefonisch geënquêteerd wilden worden, konden via de helpdesk van Dimensus een (mobiel) telefoonnummer doorgeven, zodat zij toch aan het onderzoek konden deelnemen. Hagenaars van allochtone afkomst hadden de mogelijkheid om het interview (telefonisch) te laten afnemen in een andere taal, waaronder Turks, Arabisch/Berbers of Engels. Er zijn overigens maar weinig respondenten die hierom vragen.

De uitkomsten van 2019 worden vergeleken met de uitkomsten van 2016, 2017 en 2018. dat kan omdat de gehanteerde werkwijze dezelfde is. Het jaar 2016 is gekozen als nieuw startpunt, vanwege de aangepaste methodiek voor de dataverzameling. Vergelijking met de jaren vóór 2016 is niet goed mogelijk, omdat toen een andere methode is ingezet. In 2014 en 2015 is gebruik gemaakt van het Haagse Stadspanel (alleen online). In het Stadspanel is sprake van oververtegenwoordiging van hoger opgeleiden en inwoners met een grotere betrokkenheid, daarom is een vergelijking niet betrouwbaar.

Dimensus

■ Wilhelminasingel 1a | 4818 AA Breda | t. 076-515 03 04 | f. 076-515 13 88 | info@dimensus.nl | www.dimensus.nl

Vragenlijst

De vragenlijst bestaat uit vraagblokken (hoofdstukken) die door en met de diensten en afdelingen van de gemeente Den Haag zijn samengesteld. Veel vraagblokken worden ieder jaar of elke twee jaar herhaald. Op verzoek van de diensten en afdelingen kunnen aanvullende vragen of nieuwe vraagblokken worden toegevoegd. De vragenlijst mag niet te lang zijn om irritatie bij de respondent te voorkomen. Jaarlijks wordt de vragenlijst met de diensten en afdelingen besproken om na te gaan of deze nog voldoet. De enquête bevat ook een aantal standaard sociaal-demografische en economische profielvragen.

Steekproef, respons en weging

Voor de Inwonersenquête Fysiek Domein is uit de Basisregistratie Personen (BRP) een steekproef getrokken van 9.000 Hagenaars, evenredig verdeeld over de 8 stadsdelen. De steekproef bevat een oversampling van jongeren tot 30 jaar (tot een verhouding éénderde-tweederde) om ervoor te zorgen dat er in absolute zin voldoende jongeren in de respons zitten. Ook is het aandeel van het stadsdeel Laak in de steekproef opgehoogd, omdat de respons hier traditioneel lager ligt dan gemiddeld. Omdat de responsbereidheid onder jongeren en inwoners van Laak in verhouding laag is, heeft de oversampling als consequentie dat het totale responspercentage lager wordt. Om toch voldoende respons (absolute aantallen) te kunnen behalen is de bruto steekproef dit jaar opgehoogd van 7.500 naar 9.000 per deelenquête.

Uiteindelijk hebben 1.503 inwoners aan het onderzoek meegewerkt, een respons van 17% ten opzichte van de bruto steekproef. Dat is iets hoger dan vorig jaar (15%). Sommige respondenten hebben de vragenlijst niet volledig ingevuld. Dat betekent dat de respons voor sommige vraagblokken lager is. De meeste respondenten hebben de enquête online ingevuld (89%), 3% heeft een schriftelijke vragenlijst ingevuld en 8% is telefonisch afgenomen.

Deze respons is voldoende om op gemeenteniveau uitspraken te kunnen doen en in te kunnen zoomen op of verschil aan te geven tussen groepen bewoners (bijv. naar geslacht, leeftijd, stadsdeel en opleiding). De uitkomsten zijn gewogen naar geslacht, leeftijd en stadsdeel.

Bij iedere rapportage hoort een tabellenboek met alle (gewogen) uitkomsten naar deelpopulatie. De cijfers in de rapportage en het tabellenboek kunnen kleine afwijkingen vertonen als gevolg van weging en afrondingen.

	Sociaal domein		Publiekszaken		Fysiek Domein		Ruimtelijk-Economisch domein	
	Vóór weging	Na weging	Vóór weging	Na weging	Vóór weging	Na weging	Vóór weging	Na weging
Den Haag	1612	1612	1567	1567	1503	1503	1538	1514
Loosduinen	180	149	177	145	183	139	193	138
Escamp	227	366	216	356	192	341	202	337
Segbroek	211	189	213	184	199	176	191	181
Scheveningen	197	174	189	169	177	162	179	165
Centrum	212	323	205	314	188	302	204	298
Laak	204	137	208	133	190	127	209	131
Haagse Hout	217	138	186	134	193	128	182	135
Leidschenveen-Ypenburg	163	137	173	133	181	127	178	131

Vraagblokken in de deel-onderzoeken:

- * Ruimtelijk-Economisch Domein: bereikbaarheid; binnenstad; vervoerswijzekeuze; wonen; economie
- * Sociaal Domein: buurthuizen; gezondheid en beperkingen (GGD); cultuurparticipatie; huiselijk geweld; integratie; jeugd; mantelzorg; sportdeelname; vrijwilligerswerk; zwembaden en sporthallen
- * Fysiek Domein: dienstverlening op straat; hondenbeleid; handhaving; openbaar groen; openbare verlichting; beleving van water; schone Straat
- * Publiekszaken: (online) dienstverlening; graffiti-beleid; contact met stadsdeelorganisatie; stadskrant; speelvoorzieningen en betrokkenheid bij bestuur en geluk en financiële situatie;

In de bovenstaande tabel is de respons (absolute aantallen) per stadsdeel weergegeven voor de vier verschillende domeinen, ongewogen en na correctie door weging. De vraagblokken economie, wonen en financiële situatie zijn in alle vier de vraagblokken meegenomen.

Representativiteit

Om uitspraken te doen over de gehele doelpopulatie moet de netto respons qua opbouw de werkelijke doelpopulatie zoveel mogelijk benaderen. Om dit te bereiken, is bij het trekken van de bruto steekproef rekening gehouden met de verdeling van de bevolking naar stadsdeel en leeftijd. Hierbij moet worden opgemerkt dat een volledig representatieve netto respons een “illusie” is, omdat de netto respons dan op alle denkbare variabelen gelijk moet zijn aan de populatie en veel variabelen moeilijk “beïnvloedbaar of controleerbaar” zijn. Zo zullen mensen die zich betrokken voelen bij de stad en mensen die geïnteresseerd zijn in informatie eerder aan een enquête deelnemen. Omgekeerd zijn er mensen, vaak met een lagere opleiding, waar de drempel om aan een dergelijk onderzoek mee te werken, veel hoger is. De profielvragen zijn ook gebruikt om de enquête-uitkomsten te kunnen wegen op basis van een aantal sleutelvariabelen. Zo zijn de gegevens per deelenquête gewogen naar stadsdeel, leeftijd en geslacht. In de rapportage zijn uitsluitend de resultaten na weging opgenomen.

Betrouwbaarheid en nauwkeurigheidsmarges

Door middel van het bevragen van een representatieve steekproef van de bevolking is het niet alleen mogelijk uitspraken te doen over degenen die geënquêteerd zijn, maar ook over de hele populatie waaruit die steekproef is getrokken. Hierbij geldt wel een bepaalde nauwkeurigheidsmarge. Doorgaans wordt bij het berekenen van deze marges uitgegaan van 95% betrouwbaarheid. Dit betekent dat als het onderzoek 100 maal herhaald wordt, 95 keer een waarde gevonden wordt die in het berekende interval valt (zie bijbehorende tabel op de volgende dia).

Voorbeeld: Als van 300 respondenten de helft kiest voor een bepaald antwoord (50% antwoordt bevestigend op een bepaalde vraag), dan is het nauwkeurigheidinterval in de populatie 5,6%. Dat wil zeggen dat in 95 van de 100 keer de werkelijke waarde in de populatie ligt tussen 44,4% en 55,6%. Antwoordt 90% bevestigend op een bepaalde vraag dan ligt de waarde in de populatie tussen 86,6% en 93,4%. Het nauwkeurigheidinterval is dan + of - 3,4%. In dit rapport worden de gevonden percentages na weging weergegeven en niet de daarbij horende nauwkeurigheidintervallen omdat dit het rapport onleesbaar zou maken. In de figuurtitel en de bijbehorende tabellenboeken is wel aangegeven op welk absoluut aantal respondenten het resultaat is gebaseerd. Met behulp van de navolgende tabel kunnen de bijbehorende marges worden afgelezen.

Dimensus

■ Wilhelminasingel 1a | 4818 AA Breda | t. 076-515 03 04 | f. 076-515 13 88 | info@dimensus.nl | www.dimensus.nl

Representativiteit en betrouwbaarheid

aantal respondenten = n	gevonden percentage in de steekproef					
	5% of 95%	10% of 90%	20% of 80%	30% of 70%	40% of 60%	50%
50	6,0	8,3	11,1	12,7	13,6	13,9
75	4,9	6,8	9,1	10,4	11,1	11,3
100	4,3	5,9	7,8	9,0	9,6	9,8
200	3,0	4,2	5,5	6,3	6,8	6,9
300	2,5	3,4	4,5	5,2	5,5	5,6
400	2,1	2,9	3,9	4,5	4,8	4,9
500	1,9	2,6	3,5	4,0	4,3	4,4
600	1,7	2,4	3,2	3,7	3,9	4,0
700	1,6	2,2	3,0	3,4	3,6	3,7
800	1,5	2,1	2,8	3,2	3,4	3,4
900	1,4	2,0	2,6	3,0	3,2	3,3
1000	1,4	1,9	2,5	2,8	3,0	3,1
1500	1,1	1,5	2,0	2,3	2,5	2,5

Nauwkeurighedsintervallen bij 95% betrouwbaarheid

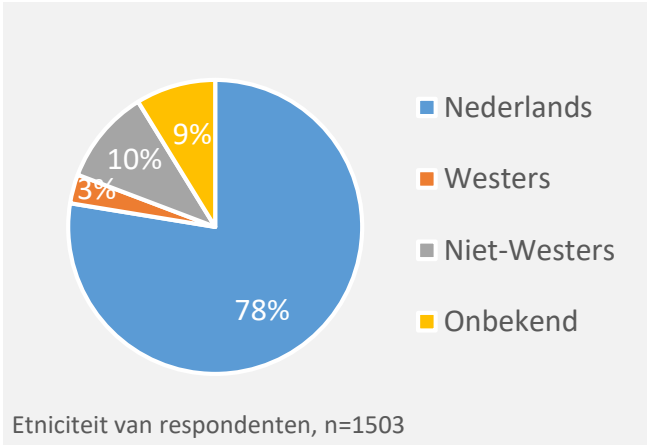
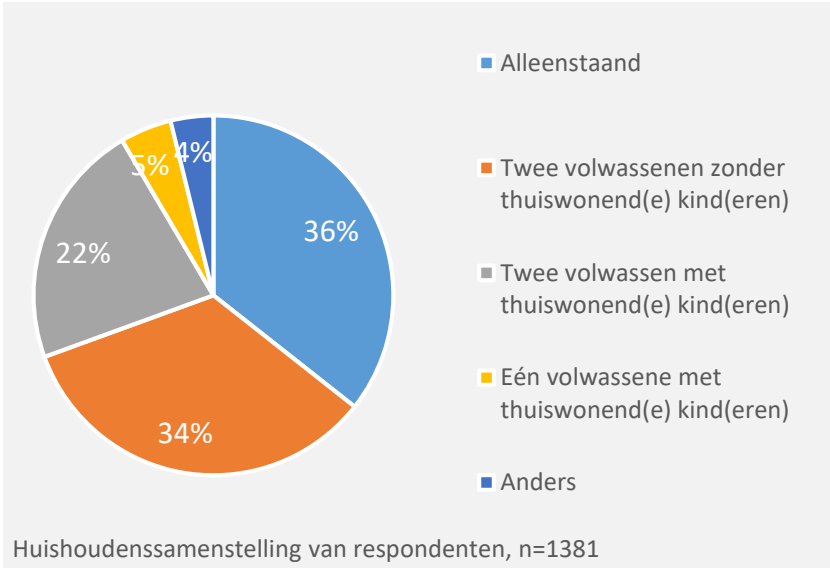
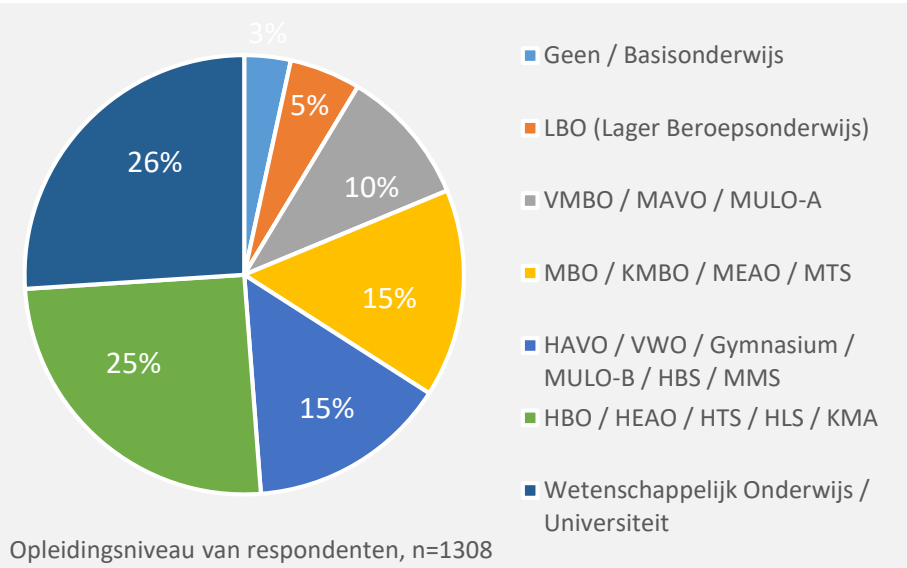
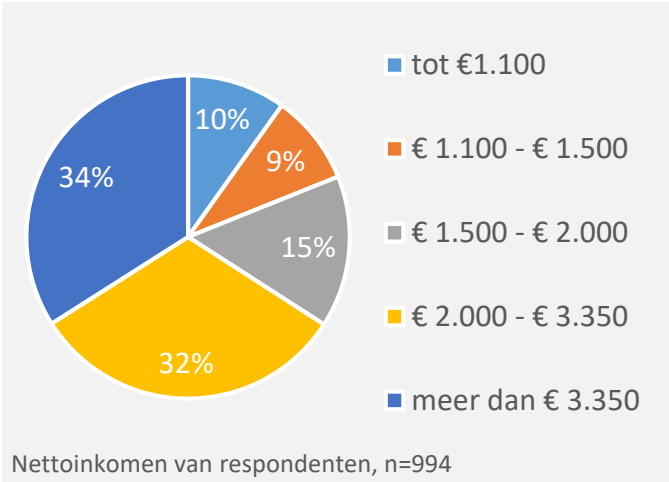
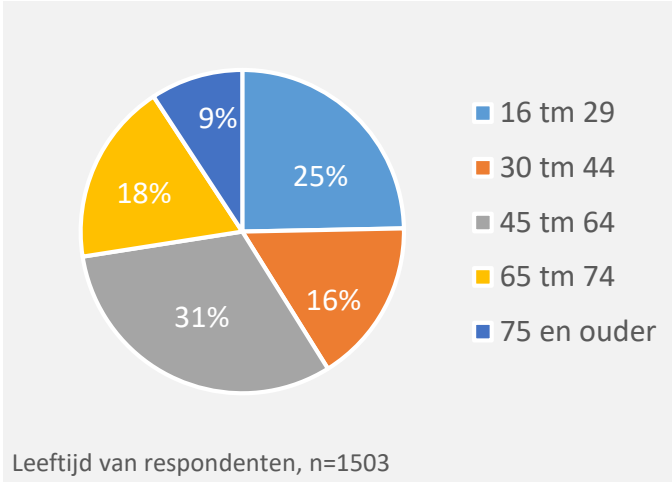
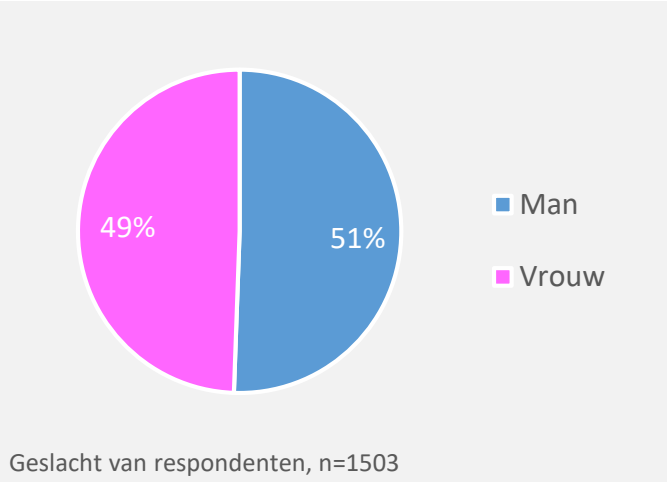
De mate van nauwkeurigheid neemt af naarmate het aantal respondenten kleiner is. Een en ander is vooral van belang als de vraag slechts door een beperkt aantal respondenten is beantwoord of als de resultaten worden uitgesplitst naar een aantal variabelen, waardoor er per onderverdeling een gering aantal respondenten resteert. Als het aantal respondenten klein is zijn de antwoorden niet verder uitgesplitst naar kenmerken.

Door de opmars van het internetgebruik verandert jaarlijks de verhouding tussen telefonische enquêtes en enquêtes via internet in de respons. De ontwikkeling in deze verhouding kan van invloed zijn op de uitkomsten van het onderzoek. Dat komt enerzijds omdat de kenmerken van de respondenten verschillen: met name mannen, jongeren, werkenden en hoger opgeleiden vullen de enquête vaker via internet in, terwijl in verhouding meer vrouwen, ouderen, niet-werkenden en lager opgeleiden worden bereikt via een telefonische enquête. Een tweede mogelijk effect van de toename van internetenquêtes is dat met name beoordelvingsvragen via internet minder "sociaal wenselijk" worden beantwoord dan telefonisch.

Dimensus

■ Wilhelminasingel 1a | 4818 AA Breda | t. 076-515 03 04 | f. 076-515 13 88 | info@dimensus.nl | www.dimensus.nl

Kenmerken van de respondenten: onderzoek Fysiek Domein (vóór weging)

Dimensus en Companen: Bundeling van kennis, kunde en kracht

Dimensus helpt opdrachtgevers bij het vinden van passende antwoorden op hun beleidsvraagstukken op het brede maatschappelijke werkteerrein. Dit doen wij vanuit een bevlogenheid en passie voor sociaal-wetenschappelijk onderzoek. U bent daarbij partner in het proces; een goed resultaat komt namelijk niet tot stand zonder goede input. De onderzoeken van Dimensus richten zich op thema's als leefbaarheid en veiligheid, wonen, zorg en welzijn, cultuur, sport en recreatie en klanttevredenheid.

Companen helpt gemeenten, regio's, woningcorporaties en zorginstellingen, onder andere door onderzoek naar vraag en aanbod op de woningmarkt; op het niveau van de regionale woningmarkt, op locatieniveau, op het niveau van uw vastgoedportefeuille. In de onderzoeken is er aandacht voor de kwaliteit van de leefomgeving en voor zorg en diensten aan huis. Het onderzoek van Companen biedt een praktische opmaat voor advies, beleidsplannen en samenwerking.

Dimensus en Companen bundelen de krachten om u nog beter van dienst te kunnen zijn met innovatief onderzoek, passend bij uw vraag. Wij koppelen deskundigheid en logistieke ervaring, kwaliteit, flexibiliteit en een plezierige samenwerking aan een betaalbare prijs. In gezamenlijkheid ontwikkelen we producten. Voorbeeld hiervan is de GemeenteBeleidsMonitor (GBM) die inzicht geeft in waar uw gemeente staat op het gebied van leefbaarheid, veiligheid en sociale kracht. En ook het WoonWaardeModel, waarmee gericht informatie wordt verkregen voor gebiedsmarketing rond nieuwe woonbestemmingen, samen met potentiële bewoners.

Zo gaan Dimensus en Companen samen op zoek naar antwoorden op uw vragen!

Dimensus

■ Wilhelminasingel 1a | 4818 AA Breda | t. 076-515 03 04 | f. 076-515 13 88 | info@dimensus.nl | www.dimensus.nl

COMPANEN ADVIES VOOR
WONINGMARKT
EN LEEFOMGEVING